

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SKÁROŠ

**Programovacie obdobie
2023 -2029**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE SKÁROŠ**

Plánovacie obdobie	<i>2023 - 2029</i>
Verzia	<i>1.0</i>
Vymedzenie územia pre tvorbu programu	<i>Obec SKÁROŠ</i>
Schvaľovací orgán	<i>zastupiteľstvo</i>
Dátum schvaľovania	<i>17.07.2023</i>
Dátum platnosti	<i>31.12.2029</i>
Číslo uznesenia	<i>48-17/7-2023</i>
Členovia podieľajúci sa na tvorbe	<i>Starosta Poslanci Externí odborníci Verejnosť, MVO a iné subjekty pôsobiace v obci</i>
Adresa zverejnenia dokumentu	<i>https://www.skaros.sk/</i>
Financovanie	<i>Vlastné zdroje</i>

ÚVOD	5
------------	---

ANALYTICKÁ ČASŤ 10

1. Analýza vnútorného prostredia	10
1.1. Geografická poloha	10
1.2. História obce	11
1.3. Odpadové hospodárstvo	12
1.4. Prírodné podmienky	12
1.5. Obyvateľstvo	15
1.6. Inštitúcie v obci	20
1.7. Zdravotné zariadenia a sociálne služby	22
1.8. Kultúra, šport a cestovný ruch	22
2. Analýza vonkajšieho prostredia	23
2.1. Dopravná infraštruktúra	23
2.3. Zásobovanie pitnou vodou	24
2.4. Kanalizácia a ČOV	24
2.5. Plynofikácia	24
2.6. Energetická sieť	24
2.7. Využívanie OZE	25
2.8. Súlad PHSR s inými rozvojovými dokumentmi	25
3. SWOT ANALÝZA	25
3.1. Identifikácia potrieb	31
3.2. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja	34

STRATEGICKÁ ČASŤ 37

1. Formulácia stratégie	39
2. Vízia územia	39
3. Definovanie systému strategických a špecifických cieľov obce	41

PROGRAMOVÁ ČASŤ 44

1. Aktivity naplňajúce dosiahnutie strategického cieľa:	45
1.1. Prehľad projektových zámerov	45

FINANČNÁ ČASŤ 48

1. Rozpočet obce	48
1.1. Zadlženosť obce	49
1.3. Prebiehajúce projekty financované z EÚ zdrojov	49
2. Finančný plán	49

REALIZAČNÁ ČASŤ 52

1. Monitorovanie	52
2. Komunikačný plán	54

ZÁVER..... 56

1. Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR 57
2. Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR..... 58
4. Dotazníkový prieskum 59

ÚVOD

Zlepšenie kvality verejnej správy patrí k prioritám rozvoja krajiny. Základnou výzvou v tejto oblasti je potreba lepšej koordinácie a zosúlad'ovania a synergického pôsobenia prierezových politik pod vedením kľúčových inštitúcií verejnej správy.

V nasledujúcom období stoja pred Slovenskom demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne výzvy. Na tieto reaguje pripravovaná Agenda SK 30 – Stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 plniaca úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja. V súlade s dlhodobými cieľmi si Programové vyhlásenie Vlády SR 2020-2024 vytýčilo tieto priority:

- posilniť spoločenskú a politickú stabilitu,
- pružne reagovať na príležitosti a negatíva vonkajšieho prostredia,
- plynule pokračovať v podpore hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja krajiny,
- prehĺbiť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Slovenska,
- posilniť úlohu štátu a ochranu verejného záujmu.

Cieľom vlády je zabezpečiť včasnú a kvalitnú zdravotnú starostlivosť, výborné vzdelanie, atraktívne podnikateľské prostredie generujúce férovú mzdu za dobrú prácu a vnútorne súdržné, silné a sociálne spravodlivé Slovensko. Vláda chce venovať osobitnú pozornosť chudobným, chorým a slabším, zvýšiť potravinovú sebestačnosť Slovenska a zmysluplnou informatizáciou premeniť Slovensko na inteligentnú, inovatívnu a transparentnú krajinu .

Vláda sa vo svojom Programovom vyhlásení zároveň zaviazala efektívnym využívaním fondov EÚ znížiť regionálne rozdiely a zvýšiť ochranu životného prostredia.

V roku 2021 začína nové programové obdobie Európskej únie, ktoré sa skončí v roku 2027. V tomto období môžeme využívať financovanie na týchto päť cieľov politiky súdržnosti:

- Inteligentnejšia Európa – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva;
- Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa;
- Prepojenejšia Európa – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT;
- Sociálnejšia Európa – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

- Európa bližšie k občanom – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

O doterajšej nedostatočnej efektívnosti a adresnosti verejných politík vrátane politiky regionálneho rozvoja reprezentovanej Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, vyšších územných celkov, miest a obcí svedčí skutočnosť, že napriek investíciám z fondov EÚ medziregionálne disparity v uplynulom období rástli a dnes je Slovensko krajinou s tretími najväčšími regionálnymi disparitami na úrovni NUTS 3 spomedzi členských štátov OECD (OECD Regions at a Glance, 2016).

Kľúčovými východiskami integrovaných rozvojových stratégií v podobe PHSR umožňujúcimi využívanie informácií, vedomostí a technológií pre efektívne zabezpečenie prístupu obyvateľov ku vyššej kvalite života sa stali smart prístupy. Smart stratégia rozvoja sleduje štyri základné princípy smart špecializácie, ako je výber a koncentrácia na hlavné priority, využitie svojich konkurenčných výhod, vodcovstvo v spolupráci s kľúčovými zainteresovanými skupinami a podpora spolupráce aj prostredníctvom rozličných klastrov. Aj na základe kritického zhodnotenia skúsenosti z podpory najmenej rozvinutých okresov sa ukazuje, že rozhodujúcimi faktormi pre zvyšovanie kvality života sú inovácie v manažmente regionálneho rozvoja, integrovaný strategický prístup, synergie jednotlivých opatrení v území a aktivita kooperačných štruktúr aspoň na okresnej alebo subregionálnej úrovni za aktívneho zapojenia súkromného sektora a občianskej spoločnosti do tvorby a napĺňania strategických rozvojových dokumentov. Je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHSR príslušného samosprávneho kraja v prípade PHSR obce, aby sa zabezpečila vzájomná synergia pri plnení stanovených cieľov. K týmto dôležitým strategickým dokumentom prispievajúcim plnenie cieľov PHSR priradíme aj medzinárodné dohody ako je Agenda 2030, Urbaact III, akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov.

Program rozvoja obce má charakter strategického, t. j. strednodobého až dlhodobého rozvojového dokumentu. Vychádza z poznania aktuálnej situácie a konkrétnych potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach na

území. Dokument je spracovaný v súlade s novelizáciou zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2015. Pri spracovaní dokumentu bola zohľadnená odporúčaná Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja (verzia 1.0.3.) spracovaná Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

Je dôležité aby rozvojové dokumenty:

- spĺňali požiadavky na tvorbu základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja podľa § 5, § 7, § 8 a § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov,
- plnili úlohu programovacích dokumentov pre implementáciu EŠIF na regionálnej a subregionálnej úrovni v období 2021-2027,
- boli kľúčovými nástrojmi implementácie a územnej koordinácie napĺňania cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja a implementácie Národného investičného plánu SR,
- boli nástrojmi formulovania a implementácie smart teda inteligentných/rozmumných integrovaných rozvojových stratégií regiónov, miest, obcí a ich skupín s využitím inovatívnych prístupov pre efektívnejšie zabezpečenie kvality života občanov,
- boli relevantnými východiskami pre programové rozpočtovanie obcí a následný monitoring a hodnotenie v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov,
- boli nástrojmi integrácie verejných politík na úrovni regiónov a obcí a zabezpečenia skutočného zvýšenia kvality života obyvateľov, zlepšenia podnikateľského prostredia a prístupu občanov k rozhodovaniu,
- boli nástrojmi efektívneho, aktívneho a vecného zapojenia aktérov regionálneho rozvoja nielen z hľadiska definovania potrieb, priorít, cieľov, stratégií rozvoja obce, skupiny obcí a VÚC, ale aj implementácie, riadenia a monitorovania stratégií,
- podporovali vytváranie systému integrovaného územného manažmentu (integrujúceho sektorové politiky a investičné intervencie verejného sektora), efektívnych štruktúr verejnej správy a služieb verejnosti čo najbližšie k občanovi v polycentrickej sústave obcí a miest,

- boli postavené na vecnom prístupe k riešeniu výziev a problémov rozvoja obcí a regiónov založenom na ich poznaní, objektívnom zhodnotení a hľadaní najefektívnejších a najúčinnnejších riešení s využitím najnovších poznatkov, techník a technológií.
- boli užitočným, efektívnym a vecným nástrojom pre potreby orgánov samosprávy.

Program rozvoja obce Skároš pozostáva z:

- **analytickej časti**, ktorá obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie, odhad budúceho možného vývoja, príležitosti a ohrozenia vo väzbe na vonkajšie prostredie a nadradené existujúce stratégie a koncepcie, využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a definovanie podmienok miestneho trvalo udržateľného rozvoja,
- **strategickej časti**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja pri zohľadnení miestnych vnútorných špecifik a určuje hlavné smery, priority a ciele plánovaného rozvoja s rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia,
- **programovej časti**, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie budúceho plánovaného rozvoja,
- **realizačnej časti**, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a tiež organizačné zabezpečenie budúcej realizácie programu, systém monitorovania a hodnotenia s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu prostredníctvom pravidelnej aktualizácie akčných plánov,
- **finančnej časti**, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít vrátane inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie a plnenia programu rozvoja.

Harmonogram spracovania PHSR												
	2023											
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												

Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť PHSR obce Skároš obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie ako je popis vnútorného prostredia (história, štruktúra obyvateľstva, ekonomické zdroje a iné) a vonkajšieho prostredia (analýza väzieb územia, hlavné vonkajšie faktory a iné) obce. Analytická časť sa zaoberá aj príležitosťami a ohrozeniami vo väzbe na vonkajšie prostredie, súlad s nadradenými existujúcimi stratégiami a koncepciami, využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a definovanie podmienok miestneho trvalo udržateľného rozvoja.

Analytická časť Programu rozvoja obce Skároš bola spracovaná metódou zberu dostupných údajov na celoslovenskej, okresnej a miestnej úrovni a ich následnou analýzou. Ako východiskový zdroj sa použil predovšetkým portál Štatistického úradu SR. Ďalšie informácie sa získali od ÚPSVaR Košice, z evidencie obecného úradu a zo strategických dokumentov Košického samosprávneho kraja.

1. Analýza vnútorného prostredia

1.1. Geografická poloha

Obec Skároš leží 21 km južne od mesta Košice v bezprostrednej blízkosti hranice s Maďarskou republikou. Leží v juhovýchodnej časti košickej kotliny v podhorí Slanských vrchov východne od vodného toku Hornád. Stred obce Skároš leží na kóte 244 m n. m.. Najnižší bod katastra má nadmorskú výšku 189 m.n.m. v údolí Torockého potoka, najvyšší dosahuje na kóte 900 m n. m. (Veľký Milič) na východnom okraji katastra. Menšia časť chotára je odlesnenou pahorkatinou, v severnej a východnej časti sa nachádza rozsiahly dubový les. Obec Skároš je súčasťou širšieho urbanizačného priestoru Košíc, s okolitými obcami vytvára Združenie obcí mikroregiónu Hornád. V tomto priestore plní obec Skároš funkciu bývania a neskôr východiska do rozsiahlych lesných partií Miliča s cestným priechodom do jeho Maďarských častí. Územie obce Skároš je súčasťou okresu Košice - okolie a Košického samosprávneho kraja.

Tabuľka 1 Základné údaje obce k 31.12.2020

Skároš	
Kód obce	521981
Názov okresu	Košice - okolie
Názov kraja	Košický samosprávny kraj
Štatút obce	Obec

PSC	044 31
Prvá písomná zmienka	1270
Nadmorská výška	236 m n.m.
Rozloha (ha)	3 687
Počet obyvateľov k 31 .12 . 2021	1 125
Hustota obyvateľstva na km2	30,32

Zdroj: Štatistický úrad SR

1.2. História obce

Prvá písomná zmienka o obci Skároš je z roku 1270 pri opise hraníc panstva hradu Füzér ako zem Skároš. Zmienka vznikla na základe opisu hraníc panstva patriaceho pod hrad, pretože zem Skároš sa nachádzala na hranici a patrila už Mikulášovi, synovi Abu. Tento pochádzal z tzv. nádoštskej vetvy rodu Aba. Druhú písomnú zmienku poznáme z roku 1327, keď sa Skároš uvádza pri opise zeme Kalša, s ktorou tiež susedil. Zmienka hovorí o zemi Zkarus. Dedina Skároš je v údolí pod Slanskými vrchmi. Toto územie boli osídlené a kultivované už v 13. storočí. Po smrti Dominika, syna Lacka a vnuka spomenutého Mikuláša, syna Abu, rod vymrel po meči, pretože Dominik nemal syna. Vtedy kráľ Karol v roku 1335 daroval nádoštské panstvo palatínovi Drugethovi. V zápise, ktorý vymenúva dediny patriace pod toto panstvo sa spomína aj Skároš. Podľa zápisu z roku 1387 vieme, že v Skároši už stál kostol. V roku 1415 však už Skároš patrila bánovi Petrovi a jeho bratovi Štefanovi, ktorých rod sa označoval ako Zudar z Olnódu. Im dedina patrila aj za portálneho súpisu v roku 1427, kedy tam bolo 15 port. V tom čase sa nespočítavalo obyvateľstvo, ale tzv. porty. Porta je brána vedúca do hospodárskej usadlosti, ktorou môže prejsť voz ťahaný koňmi. Ak vezmeme do úvahy, že v jednej takejto usadlosti bolo so služobníctvom minimálne sedem ľudí, potom v roku 1427 mal Skároš minimálne 105 obyvateľov, čiže to bola na tie časy naozaj veľká dedina.

Genéza názvu obce:

- 1270 - terra Skarus
- 1327 - terra Zkarus
- 1335 - poss Scarus
- 1415 - poss Escharos
- 1416 - Eskarus
- 1427 - Skaros
- 1440 - Ezkaros
- 1468 - Izkaros
- 1493 - Scaros
- 1519 - Zkaros
- 1553 - Zkaros
- 1746 - Szkáros
- 1773 - maďarsky: Szkaros
- 1808 - slovensky: Skaroš, maďarsky: Szkáros
- 1903 - slovensky: Eskaroš, maďarsky: Szkáros
- 1906 - Skaroš
- 1913 - maďarsky: Eszkáros

Historik Branislav Varsík pôvod názvu obce odvodzuje takto: Z uvedeného vidieť, že názov, hoci je slovenského pôvodu, neprešiel prirodzeným vývinom v slovenskej reči, lebo dedina sa ešte v stredoveku pomadžarčila a novo prichádzajúci Slováci v 17. a 18. storočí prevzali už len názov, ako ho zachovala maďarská reč. V roku 1746 sa v Skároši rozprávalo dvoma rečami, maďarsky a slovensky, maďarský jazyk prevažoval u kalvínov. Kniesza vysvetľuje názov dediny Skároš od slovanského osobného mena Skaroš, ktoré môže pochádzať zo slovanského kmeňa Skar.

1.3. Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká predovšetkým zmesový komunálny odpad, ktorý je produkovaný obyvateľmi. Komunálny odpad je vyvážený dva krát mesačne. Obec má zavedený vrecový triedený zber. Obec má zberný dvor, činnosť sa riadi prevádzkovým poriadkom.

1.4. Prírodné podmienky

Geomorfológia

Obec Skároš patrí do geomorfologického celku Matransko-slanská oblasť. Prevažná časť územia sa rozprestiera v Slanských vrchoch. Malé časť územia obce, v západnej časti katastra patrí do podoblasti Oľšavskej pahorkatiny. Matransko-slanská oblasť patrí do Alpsko-Himalájskej sústavy, do podsústavy Karpaty, provincie Západne Karpaty, subprovincie Vnútorne Západne Karpaty.

Obrázok č. 1

Nerastné suroviny

Geologicky sa Slanské vrchy zaraďujú k tzv. východoslovenským neovulkanitom neogénneho veku (23,8 - 5,3 mil. rokov). Tvorené sú ryolitmi, dacitmi a najmä amfibol – pyroxénickými andezitmi a ich tufmi. V severnej časti pohoria vystupujú nadložné sedimenty tvorené ílmi, pieskovecami a zlepenkami. Samotné andezitové masívy tvoria stratovulkanické súvrstvia, tvorené striedaním masívnych andezitových polôh s vrstvami vulkanického popola. Na území katastra sa nachádza opustený dobývací priestor s lomom na andezit, ktorý sa v súčasnej dobe neťaží.

Pôda

Z pôd sa vo východnej časti katastra prevažne v lesných porastoch vyskytujú prevažne kyslé až výrazne kyslé (oligobázické) kambizeme modálne, v západnej časti hnedozeme pseudoglejové a pseudogleje. V intraviláne obce na záhradách a predzáhradkách sa nachádzajú kultizeme s pozmenenými vlastnosťami vplyvom človeka. Produkčná schopnosť týchto pôd je rôzna. Na území obce majú najväčšie zastúpenie ílovité a hlinité pôdy so strednou skeletovitosťou až slabo kamenité (0 – 20 %), so strednou až vysokou sorpčnou kapacitou. Poľnohospodárska pôda všeobecne je strednej bonity.

Hydrologické pomery

Katastrálnym územím obce preteká Torocký potok (nazývaný aj Marovka), ktorý je čiastočne v intraviláne obce zregulovaný a v obci Ždaňa sa vlieva do rieky Hornád. Je to pravostranný prítok Hornádu, má dĺžku cca 9 km. Pramení na Maďarskej strane v Slanských vrchoch, v podcelku Milič, na východnom úpätí Veľkého Miliča, na západnej strane od obce Skároš. Torocký potok je z ekologického pohľadu najzaujímavejším malým tokom na území Horného Abova. Severnou časťou katastrálneho územia obce a následne aj zastavaným územím obce preteká Židovský potok. Je to najväčší prítok Torockého potoka s dĺžkou toku cca 4,5 km. Pramení severovýchodne od obce v časti Panský les. Od prameňa tečie juhozápadným smerom, stáča sa na západ a potom veľkým oblúkom zo severnej strany vteká do obce, kde v centre obce ústi do Torockého potoka. Tieto toky nemajú dostatočnú kapacitu na odvedenie veľkých vôd. Okrem spomenutých tokov sa v katastrálnom území nachádzajú aj bezmenné drobné toky s malým resp. sezónnym prietokom, so zvýšeným prietokom v období výdatných dažďov. V tomto období sa v ich toku môžu objaviť príležitostné prívalové vlny s deštruktívnou schopnosťou na pobrežné partie.

Klimatické pomery

Podľa mapy klimatických oblastí (Atlas krajiny SR, 2002) územie obce patrí do mierne teplej klimatickej oblasti. Charakterizovaná je teplou nížinnou klímou, s dlhým, teplým a suchým letom, krátkou, chladnou a suchou zimou, s krátkym trvaním snehovej pokrývky. Z hľadiska výskytu zrážok, ide o suchú, až mierne suchú oblasť. Ide o klimatický okrsk kde je priemerne 60 letných dní za rok, denné maximum teploty vzduchu je $\geq 25^{\circ}\text{C}$ a júlový priemer teploty vzduchu je $20,3^{\circ}\text{C}$. Priemerná ročná teplota vzduchu v januári sa v obci pohybuje okolo $3,4^{\circ}\text{C}$. Priemerný ročný úhrn atmosférických zrážok je približne 210 až 355 mm. Snehová pokrývka trvá 96 dní v roku. Severojužná orientácia Košickej kotliny je najdôležitejším faktorom pre formovanie smerov prúdenia, výsledkom čoho je výrazne úzka veterná ružica s dominantným severným smerom vetra.

Rastlinstvo

Na základe fyto geografického členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) patrí územie obce do:

- oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale)
- obvodu predkarpatskej flóry
- okresu Slanské vrchy.

Na väčšine katastrálneho územia platí 1. stupeň ochrany prírody a krajiny. Menšie časti katastrálneho územia sú chránené 5. stupňom ochrany (ochranné pásmo s 3. stupňom ochrany) – národné prírodné rezervácie Marocká skala (typické pralesovité bukové porasty na andezitoch a andezitových tufoch), Malý Milič (lesné spoločenstvá dubových bučín) a Veľký Milič (prirodzené lesné spoločenstvá bučín a lipových javorín), prírodná rezervácia Malá Izra (malé prirodzené jazierko v terénnej depresii medzi súvislými lesnými komplexmi Miliča, ojedinelé spoločenstvá močiarného jelšového lesa nížinného typu v horskej oblasti) a prírodná pamiatka Miličská Skala (zvyšok stuhnutého lávového telesa vytvárajúce rozličné skalné formy v komplexe Veľkého Miliča). Pôvodný vegetačný kryt bol v dôsledku dlhodobého využívania územia človekom značne pozmenený. V rámci katastrálneho územia obce prevažujú lesné pôdy, pričom poľnohospodárska pôda je druhým najrozšírenejším prvkom. Mimo zastavaného územia obce za zachovali úzke pásy brehových porastov. Sú tvorené vrbami, čerešňou a topoľmi. Krovitú etáž tvorí baza, slivka trnková, ruža šípová, svíb..., bylennú etáž tvoria ruderalne byliny. V zastavanom území sú v okolí potoka vysadené ovocné stromy, smreky, borovice, brezy, vrby, smrekovce, lipy...

Živočíchstvo

Súčasná štruktúra žijúcej fauny na území obce je odrazom pôsobenia človeka v krajine. Prevažná časť živočíchov je naviazaná na biotopy lúk, plochy s nelesnou drevinou

vegetáciou a vodné plochy. Charakteristické druhy živočíchov nachádzajúcich sa v katastri obce sú: jež obyčajný, hraboš poľný, zajac poľný, hranostaj obyčajný, potkan obyčajný, lasica obyčajná, ropucha obyčajná, ropucha zelená, jašterica živorodá, slepúch lámavý, užovka obyčajná, srnec hôrny, sviňa divá... Vo vodnom prostredí a jeho bezprostrednom okolí sa môžu vyskytovať: salamandra škvrnitá, mlok obyčajný, ropucha obyčajná, kunka žltobruchá. V zastavanom území v obci bežne hniezdi sýkorka belasá, hrdlička záhradná, žltochvost domový. Pod strechami si robí svoje hniezda lastovička obyčajná a belorítka obyčajná. Územie obce je zaradené do Chráneného vtáčieho územia Slanské vrchy (SK CHVÚ 025) a Košická kotlina, ktoré sú zaradené medzi najvýznamnejšie územia na Slovensku pre hniezdenie význačných druhov ako orol kráľovský, výr skalný, bocian čierny a ďalšie vzácne druhy vtákov, s pomerne vysokým počtom hniezdiacich párov a pre zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola rároha, sovy dlhochvostej, d'atľa hnedkavého, bociana bieleho, prepelice poľnej, orla kráľovského a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

1.5. Obyvateľstvo

Obec Skároš z hľadiska počtu obyvateľov na Slovensku do skupiny obcí od 1000 do 1999 obyvateľov. V tejto skupine k 31.12.2020 patrí ďalších 577 obcí s celkovým počtom obyvateľov 811 563.

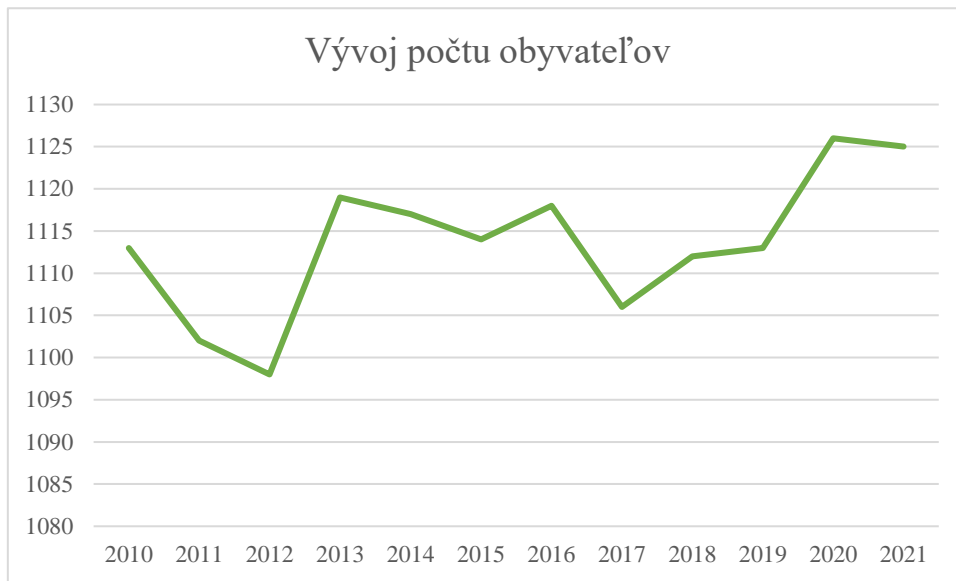
V obci podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 (k 1.1.2021) žije celkom 1113 obyvateľov, z toho 525 mužov a 588 žien. U obyvateľstva prevažuje slovenská národnosť a rímskokatolícke vierovyznanie.

Tabuľka 2 Počet obyvateľov (k 31.12.)

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Muži	525	534	537	551	550	553	555	549	554	557	566	566
Ženy	588	568	561	568	567	561	563	557	558	556	560	559
Spolu	1113	1102	1098	1119	1117	1114	1118	1106	1112	1113	1126	1125

Zdroj: ŠUSR

Graf

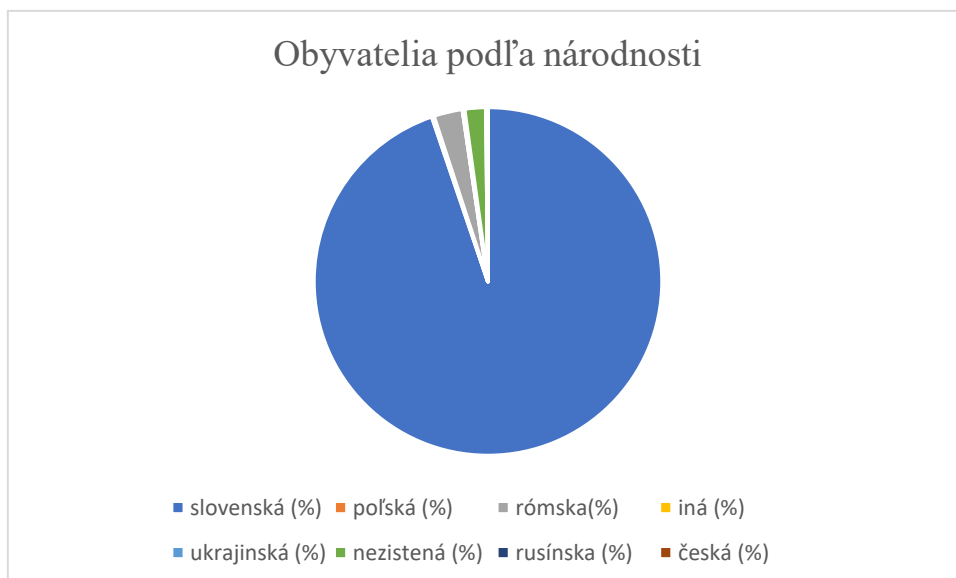
Zdroj: ŠUSR

Tabuľka 3 Národnostné zloženie obyvateľov

Spolu abs	slovenská (%)	poľská (%)	rómska(%)	iná (%)	ukrajinská (%)	nezistená (%)	rusínska (%)	česká (%)
1113	94,95	0,18	2,71	0,00	0,17	1,99	0,09	0,09

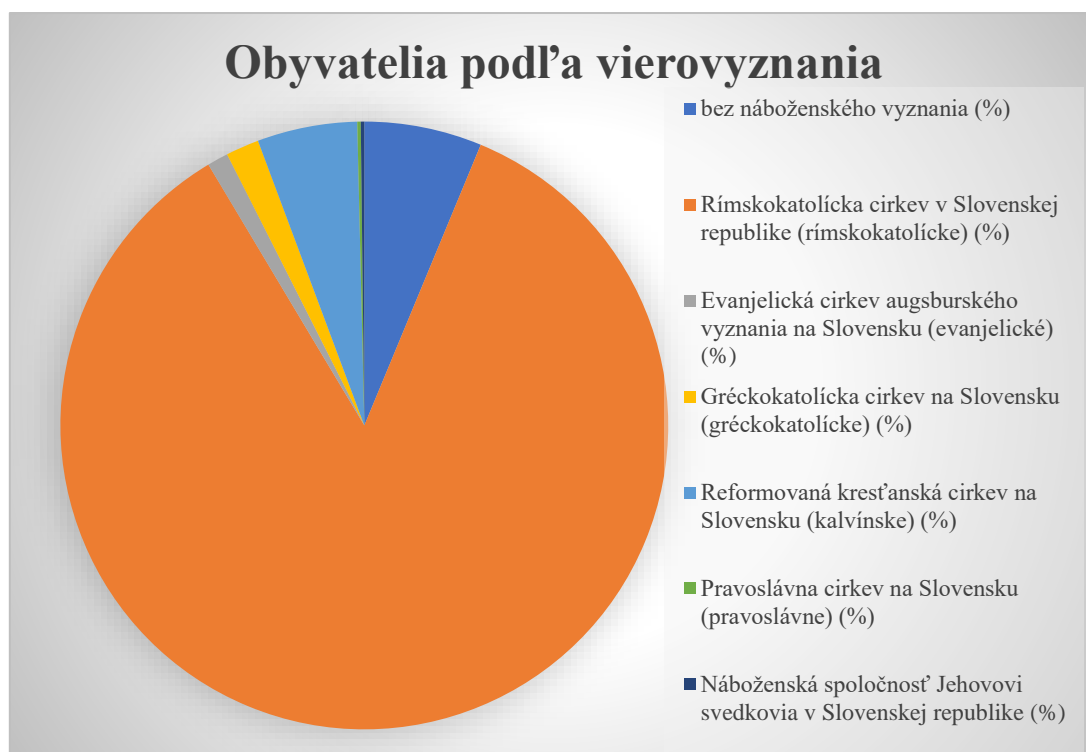
Zdroj: SODB 2021

Graf

Zdroj: SODB 2021

Graf

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 4 Obyvatelia podľa štátnej príslušnosti

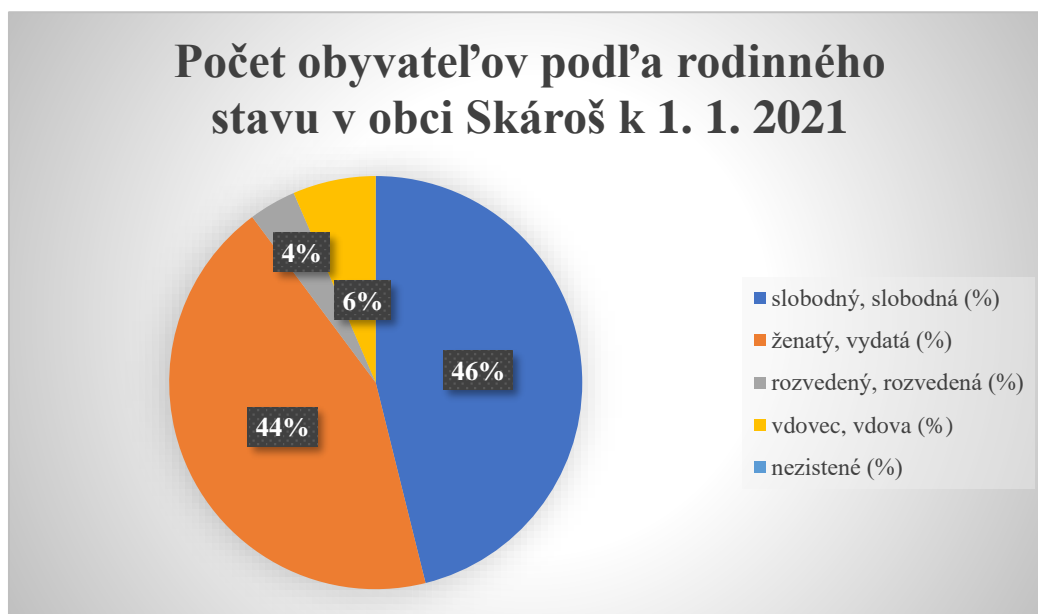
Spolu	obyvatelia so štátnou príslušnosťou SR (abs.)	obyvatelia so štátnou príslušnosťou SR (%)	cudzinci (abs.)	cudzinci (%)	nezistené (abs.)	nezistené (%)
1113	1 105	99,73	3	0,27	0	0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 5 Demografické ukazovatele

ROK	Prírodný prírastok/úbytok		Prírastok/úbytok sťahovaním		Celkový prírastok / úbytok
	Narodení	Zomretí	Prisťahovaní na TP	Odsťahovaní z TP	
2016	16	12	11	14	11/14
2017	21	9	5	24	5/24
2018	20	9	17	17	17/17
2019	20	19	15	16	15/16
2020	13	10	25	16	25/16
2021	18	18	25	17	25/17

Graf

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 6 Vekové skupiny obyvateľstva v %

vek/rok	2021
14 a menej	17,42
15-64	70,31
65 a viac	12,27
spolu	100

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 7 Počet domov podľa typu budovy

Spolu	rodinný dom (abs.)	rodinný dom (%)	bytový dom (abs.)	bytový dom (%)
313	273	87,22	2	0,64
	neskolaudovaný rodinný dom (abs.)	neskolaudovaný rodinný dom (%)	núdzový objekt, neurčený na bývanie (abs.)	núdzový objekt, neurčený na bývanie (%)
	1	0,32	0	0
	polyfunkčná budova (abs.)	polyfunkčná budova (%)	ostatné budovy na bývanie (abs.)	ostatné budovy na bývanie (%)
	0	0	15	4,79
	inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia (abs.)	inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia (%)	ostatné (abs.)	ostatné (%)
	2	0,48	22	7,03

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 8 Počet domov podľa obdobia výstavby

Spolu	pred rokom 1919 (%)	1919 - 1945 (%)	1946 - 1960 (%)	1961 - 1980 (%)	1981 - 2000 (%)	2001 - 2010 (%)	2011 - 2015 (%)	2016 a neskôr (%)	nezistené (%)
313	2,88	9,58	11,5	30,35	29,39	6,39	5,11	3,83	0,96

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 9 Počet domov podľa druhu vlastníctva

Spolu	nezistený (%)	fyzická osoba (%)	štát (%)	obec (%)	iná právnická osoba (%)	cirkev (%)	Obchodná spoločnosť (%)	kombinácia vlastníkov (%)
313	2,88	85,62	0,	0	0	0	0,32	11,18

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 10 Počet bytov podľa druhu vlastníctva

Spolu	byt obývaný vlastníkom (%)	byt vo vlastnom rodinnom dome (%)	obecný byt (%)	služobný byt (%)	iná forma užívania bytu (%)	nezistený (%)
332	4,22	83,13	0	0,3	11,75	0,6

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 11 Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

Spolu	v dome - z verejnej siete (%)	V dome vlastná (%)	mimo domu - z verejnej siete (%)	Mimo domu - vlastná (%)	Bez prípojky (%)	nezistené (%)
313	60,7	6,71	30,99	0,32	0,64	0,64

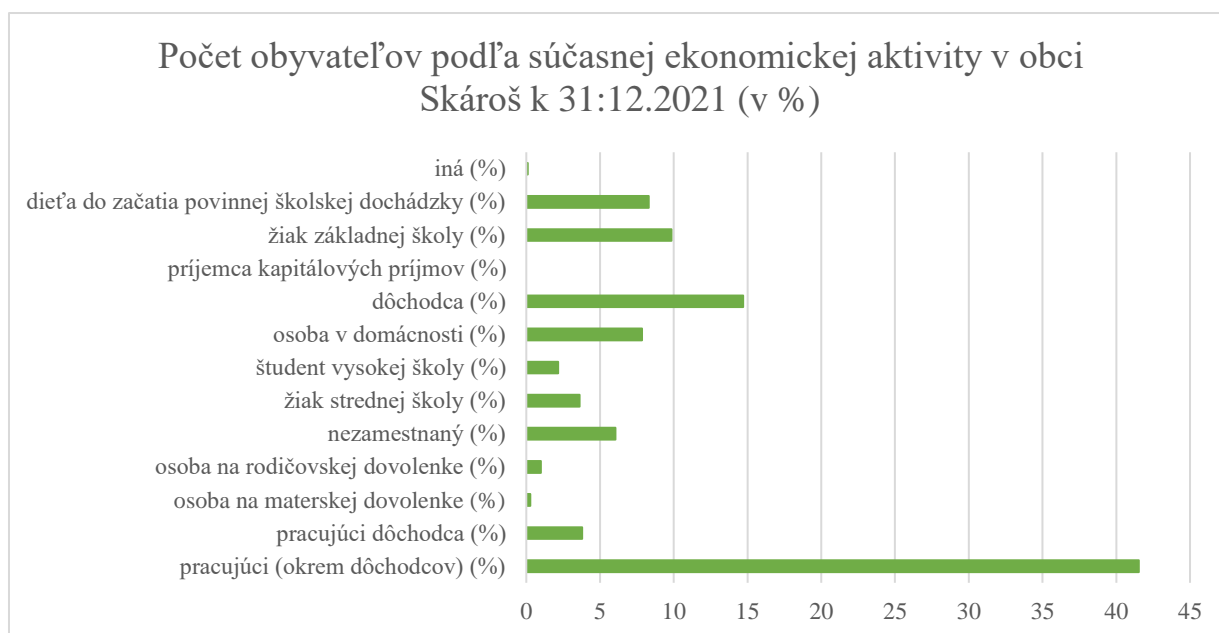
Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 12 Štruktúra domov podľa plynovej prípojky

Spolu	áno (%)	nie (%)	nezistené (%)
313	89,78	9,58	0,64

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 13 Počet obyvateľov podľa súčasnej ekonomickej aktivity

Index/Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Index ekonomického zaťaženia osôb/percento/	40,83	40,28	41,07	42,02	43,06	44,17	42,41
Index ekonomickej závislosti mladých ľudí /percento/	25,28	23,84	23,34	23,24	25,06	26,12	25,82
Index ekonomickej závislosti starých ľudí /percento/	15,55	16,44	17,73	18,77	17,99	18,05	16,58
Index starnutia/percento/	61,50	68,95	75,96	80,77	71,79	69,12	64,22
Priemerný vek obyvateľa /percento/	36,43	37,01	37,60	37,88	37,68	37,70	37,30

Nezamestnané obyvateľstvo je charakterizované ako obyvateľstvo, ktoré nevykonáva žiadnu platenú prácu, no aktívne si ju hľadá. V podmienkach Slovenskej republiky to znamená, že sa musia pravidelne, v určených intervaloch hlásiť na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Dobrovoľne nezamestnané obyvateľstvo, t.j. nevykonávajú žiadnu platenú prácu a ani nemajú žiaden záujem si ju nájsť, nepatrí medzi nezamestnané obyvateľstvo (z hľadiska štatistického vykazovania i z hľadiska ekonomických vied).

1.6. Inštitúcie v obci

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnu pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická alebo fyzická osoba. Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia:

- orgánmi obce,
- miestnym referendom,
- zhromaždením obyvateľov obce.

Orgánmi obce sú:

- obecné zastupiteľstvo,
- starosta obce.

Pri obecnom zastupiteľstve pôsobia komisie:

- Komisia na ochranu verejného poriadku a životného prostredia - 3 členov
- Komisia výstavby a územného plánovania– 3 členov
- Komisia finančná a správy obecného majetku - 3 členov
- Komisia pre kultúru, školstvo, šport a mládež – 5 členov
- Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov – 3 členov
- Komisia na vybavovanie sťažností – 3 členov, 2 náhradníci
- Komisia na vyradenie opotrebovaného a nefunkčného majetku Obce Skároš – 3 členov
- Komisia na likvidáciu vyradeného majetku Obce Skároš – 3 členov.

Tabuľka 17 Inštitúcie

Inštitúcie	Adresa, sídlo
Sídlo matričného úradu	Jarmočná 118/4, 044 11, Ždaňa
Sídlo pracoviska daňového úradu	Železničná 1, 040 01 Košice
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Sídlisko 9, 044 14, Čaňa
Sídlo Okresného súdu	Štúrova 29, 041 10 Košice
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Rožňavská 25, Moldava n.Bodvou
Sídlo pracoviska okresného úradu	Hroncova 13, 04001 Košice
Sídlo Územnej vojenskej správy	Komenského 39/A, 040 01 Košice
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Staničné námestie 9, 040 01 Košice

V obci má sídlo Obecný úrad Skároš, ktorý predstavuje verejnú inštitúciu, ktorá zabezpečuje výkon samosprávy a prenesený výkon štátnej správy.

1.7. Zdravotné zariadenia a sociálne služby

Obec neposkytuje sociálnu starostlivosť pre občanov v poproduktívnom veku vo forme opatrovateľskej služby, ale zabezpečuje pre nich obedy. V oblasti starostlivosti o prestárlych a osamele žijúcich občanov sa žiada vytvoriť v obci domov dôchodcov, aby títo občania mohli v pokoji a bez väčších problémov dožiť svoj vek v mieste, kde strávili väčšinu svojho života. V prípade potreby je obec schopná zabezpečiť pracovnú pozíciu opatrovateľky.

V obci sa nenachádza zdravotné stredisko. Najbližšie ambulancie sú v obci Čaňa. V tomto zdravotnom stredisku sú zastúpené tieto ambulancie: všeobecný lekár pre deti a dorast, ortopedická ambulancia, všeobecný lekár pre dospelých, stomatologická ambulancia, fyzioterapeutická ambulancia, gynekologická ambulancia, kardiológia a očná optika. Najbližšia lekáreň sa nachádza v obci Čaňa. Špecializovaná zdravotná starostlivosť je v meste Košice, ktoré je vzdialené od obce 21 km.

1.8. Kultúra, šport a cestovný ruch

V obci pôsobia 3 folklórne skupiny. Ženská spevácka skupina SKÁROŠANKA, ktorá vznikla v roku 1979. Pravidelne sa zúčastňuje súťaže „Dargovská ruža“ a podujatí v obci i mimo nej. Dievčenský folklórny súbor „Virganek“ (od slova virgac- skákať, šantit) vznikol v roku 1998 ako krúžok pre deti predškolského a mladšieho školského veku. Cieľom založenia súboru bolo zapojiť deti do mimoškolskej záujmovej činnosti, pri ktorej by okrem pohybovej a tanečnej stránky nenásilnou formou deti obohatili svoj repertoár ľudových piesní, čím sa zachovávajú tradície folklóru z oblasti Abova. Mužská spevácka skupina KAROSKE BEŤARE vznikla v marci 2010. Tvorí ju 9 chlapcov a mužov, ktorí majú nádherné hlasy a radi spievajú pekné ľudové piesne. Obec každoročne organizuje kultúrne a spoločenské podujatia pre obyvateľov a návštevníkov obce – Novoročné koledy, Novoročné posedenie s dôchodcami, v spolupráci s Materskou školou pripravuje Deň matiek. Obec ako súčasť mikroregiónu HORNÁD každoročne pripravuje kultúrny program na podujatí „Dni regionálneho združenia v obci Hornád“. Pri príležitosti ukončenia II. svetovej vojny sa každoročne koná v obci 8. mája pietny akt kladenia vencov pri Pamätníku oslobodenia.

V obci sú vybudované športoviská – futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko a detské ihrisko. V zime v prípade priaznivých poveternostných podmienok je zriadená ľadová plocha, ktorá je

voľne dostupná pre obyvateľov obce. Cez obec prechádzajú cyklotrasy CM039, ktorá vedie z Košíc – Nad Jazerom cez Krásnu, Barcu, Nižnú Myšľu, Ždaňu, Trstené pri Hornáde do Skároša. Táto cyklotrasa je plánovaná pre využitie vedenia medzinárodnej trasy Eurovelo 11. Cyklotrasa Po Rákócziho stopách má dĺžku 98 km a prechádza obcou má začiatok v Košiciach a končí v obci Borša. Cesta svätej Alžbety, ktorej začiatok je v Košiciach a končí v Sárospataku v Maďarsku. Obec pravidelne organizuje pre deti športový deň, spojený s oslavou MDD, futbalový a stolnotenisový turnaj. Obec sa každoročne podieľa na organizácii športovo – spoločenského podujatia „Po srnčej stope“. Jedná sa o nenáročnú prechádzku prírodou, ktorá je spojená s vedomostnými súťažami pre deti aj dospelých, prikrmovaním zveri, jazdou na koni a ďalšími atrakciami. Každoročne, poslednú augustovú nedeľu je organizovaný Pochod Slanským pohorím.

V obci sa nenachádzajú žiadne zariadenia cestovného ruchu. V obci sa nachádza kaštieľ z konca 19. storočia, ktorý pôvodne patrila rodine Feketeových. V súčasnosti je vlastníkom tejto národnej kultúrnej pamiatky štát. V prípade prevodu kaštieľa na samosprávu, je obec pripravená kaštieľ zrekonštruovať a využívať. Obcou prechádzajú významné cyklo a turistické trasy.

2. Analýza vonkajšieho prostredia

2.1 Dopravná infraštruktúra

Obec Skároš je dopravne napojená na cestnú sieť prostredníctvom cesty III/06821, ktorá je dopravne napojená na cestu III/5524 zaústená na cestu č. II/552 Košice - Veľké Kapušany. Cesta č III/06821 tvorí v obci hlavnú dopravnú os a plní funkciu zbernej komunikácie, je funkčnej triedy B3, kategórie 8,5/40. V hornej časti riešenej obce je ukončená úvraťovouťoučkou. Uvedená cesta pokračuje až k hraniciam s Maďarskom. Vzhľadom na nízku intenzitu dopravy na uvedenej cestnej komunikácii, nebolo Slovenskou správou ciest prevedené profilové sčítanie dopravy.

Na uvedenú komunikáciu sú napojené ostatne miestne komunikácie. V novej časti obce sú miestne komunikácie vzhľadom na svoje šírkové usporiadanie zaradené do kategórie MO 5/40, a funkčnej triedy C-3, ako komunikácie obslužné. Veľká časť komunikácii v starej časti obce je pomerne úzka a neprispôsobená na motorovú dopravu.

V intraviláne obce sa nachádzajú miestne komunikácie a chodníky. Parkovisko sa nachádza strede obce pred obecným úradom, kde sa nachádza 10 parkovacích miest a pri Pamätníku oslobodenia, kde je 50 parkovacích miest. Pešia doprava nie je v súčasnosti komplexne

riešená. Je nevyhnutné doriešenie pešej dopravy pozdĺž cesty III/06821, katastrálnym územím obce vedie medzinárodná cyklotrasa Košice – Ždaňa – Skároš – Holloháza-atď. Cez obec prechádza náučný chodník „Horný Abov“.

2.3. Zásobovanie pitnou vodou

Obec má vybudovaný vodovod, ktorý pokrýva celú obec. Všetky nehnuteľnosti sú napojená na verejnú vodovodnú sieť zo zdroja vrt VMH - 2 Skároš, ktorý má dostatočnú výdatnosť pre potreby obce. Voda z uvedeného vodného zdroja je bakteriologicky nezávadná. Napojenosť je cca 99 % - na. Prefiltrovaná voda sa po dodatočnej dezinfekcii čerpá do vodojemu 2 x 100 m³. Voda z vodojemu je dopravovaná prírodným potrubím PVC D 110 do spotrebiska. Ochrana vodného zdroja pred povrchovými vodami je zabezpečená rigolom, ktorým sa povrchové vody odvádzajú do miestneho potoka. V obci sa nachádza vodný zdroj, tzv. „Valalská stupňa“, ktorá ale nie je to zdrojom pitnej vody.

2.4 Kanalizácia a ČOV

Obec nemá v súčasnosti vybudovanú kanalizáciu ani čističku odpadových vôd. Domácnosti sú vybavené vlastným septikom (žumpou). Dažďové vody sa zbierajú v cestných rigoloch a tečú do drobných vodných tokov – potokov.

2.5 Plynofikácia

Obec je plne plynofikovaná STL rozvodmi plynu z obce Ždaňa. V súčasnosti obyvatelia obce využívajú plyn, alebo sa vrátili k tuhému palivu, resp. k alternatívnym zdrojom.

2.6 Energetická sieť

Dodávka elektrickej energie je zabezpečovaná z jestvujúcej vzdušnej skupinovej 22 kV prípojky z VNč. 325 zo 110/22 kV ES Haniska, s možnosťou napájania aj z ES Košice - Juh. Na uvedenú linku sú pripojené 3 transformačné stanice, ktoré zásobujú bytovú, priemyselnú a poľnohospodársku zástavbu. Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom prierezom lana AlFe 70,50,35 mm² na betónových a drevených stožiaroch.

2.7 Využívanie OZE

Obec zatiaľ nevyužíva OZE.

2.8 Súlad PHSR s inými rozvojovými dokumentmi

Plánovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja musí byť v súlade a nadväzovať na súbor národných, regionálnych i miestnych rozvojových dokumentov, ktoré v danom období špecifikujú rozvojové smerovanie nadradených územných celkov. Príprava rozvojovej stratégie na miestnej úrovni musí byť preto v súlade s miestnym územnoplánovacím dokumentom, pretože PHSR a UPD spolu predstavujú základné rozvojové piliere budúceho rozvoja územia. Okrem toho miestny rozvoj musí byť v súlade s plánovaným rozvojom regiónu prípadne Miestnej akčnej skupiny (ak existujú resp. ak pripravujú spoločnú rozvojovú stratégiu).

Na regionálnej úrovni musí byť miestna stratégia zosúladená s rozvojovou stratégiou a cieľmi samosprávneho kraja vrátane iných platných regionálnych rozvojových koncepcií, programov alebo stratégií.

3. SWOT ANALÝZA

Analýza SWOT bola spracovaná na základe výstupov analýzy vnútorného prostredia obce a tiež názorov a podnetov miestnych občanov. Snahou bolo dosiahnuť viac sektorovú spoluprácu zapojením do prípravných prác na PHSR aj miestnych združení, spolkov, záujmových organizácií a podnikateľských subjektov v záujme čo najširšej prezentácie miestnych názorov a návrhov v každej z dotknutých oblastí..

Vybrané boli základné oblasti, v rámci ktorých boli postupne zadané výzvy a potenciály mesta a problémy a limity územia z pohľadu vnútorného a vonkajšieho prostredia. Určujúcim kritériom bolo stanovenie spoločnej názorovej zhody medzi účastníkmi stretnutí a tá bola v niektorých prípadoch smerodajnou pri zápise do jednotlivých častí analýzy SWOT. Zároveň boli do SWOT analýzy vybrané 4 oblasti, v ktorých sa určili silné a slabé stránky a tiež príležitosti a ohrozenia rozvoja obce.

Z pripravených oblastí boli neskôr zohľadnené špecifiká pri zedefinovaní základných problémov v území a následnom výbere budúcich prioritných rozvojových oblastí a stanovení strategickej časti PHSR.

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	<i>Podpora participácie obyvateľov</i>
	Územno-technické	<i>Možnosti územného rozvoja</i>
	Prírodno-environmentálne	<i>Vysoká úroveň odpadového hospodárstva</i>
	Kultúrne	<i>Množstvo konaných podujatí</i>
	Inštitucionálno-organizačné	<i>Spolupráca miestnych organizácií</i>
Problémy a limity	Socioekonomické	<i>Vzdelanostná úroveň obyvateľov Neúmerné zvyšovanie neprispôsobivého obyvateľstva Trend starnutia populácie</i>
	Územno-technické	<i>Nedostatočne kvalitné komunikácie Nedostatok nájomných a vystavaných bytov</i>
	Prírodno-environmentálne	<i>Skládky odpadu Nedostatok verejnej zelene Znečisťovanie životného prostredia</i>
	Kultúrne	<i>Nedostatok zariadení cestovného ruchu</i>
	Inštitucionálno-organizačné	<i>Zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe</i>

Tabuľka 20

<i>Oblasť:</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
PRÍRODNÉ ZDROJE	<ul style="list-style-type: none"> • vhodné klimatické podmienky; • bohatý prírodný potenciál; • výborná kvalita životného prostredia; • veľmi dobrá poloha v podhorskej oblasti; • blízkosť krajského mesta Košice; • vysoká kvalita ovzdušia; • široká sieť vodných tokov a potokov; • kvalitné zdroje pitnej vody; • vysoké zastúpenie lesov a lesných porastov; • historické a kultúrne pamiatky; • vysoké zastúpenie zelene; • výskyt chránených drevín, rastlín a živočíchov; • separovanie odpadov, zberný dvor; • pozitívny prístup miestnej samosprávy k zachovaniu prírodného dedičstva pre nasledujúce generácie; 	<ul style="list-style-type: none"> • nedobudovaná protipovodňová ochrana pred 100, 500 a viacročnými vodami; • nedostatok podzemných vodných zdrojov; • nedostatočné zabezpečenie pitnej vody; • vysychanie povrchových vodných zdrojov v období sucha; • orná pôda nižšej bonity – nižšia úrodnosť; • nedokončená kanalizácia a ČOV; • nelegálne skládky odpadov v intravilánoch i extravilánoch obce; • nedostatočné separovanie odpadov; • nedostatočná motivácia občanov triediť odpad; • nedoriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom; • nízke environmentálne povedomie obyvateľstva; • slabé využívanie obnoviteľných zdrojov energie; • nelegálne vypúšťanie žump a septikov do potoka; 	<ul style="list-style-type: none"> • ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov; • zalesnenie nevyužitej pôdy; • propagácia ochrany životného prostredia na národnej a regionálnej úrovni; • existencia legislatívneho zabezpečenia nakladania s odpadmi v súlade s predpismi Európskej únie; • politika Európskej únie smerujúca k trvalo udržateľnému rozvoju; • regulácia potoka; • možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ; • plnenie záväzkov SR voči normám a legislatíve EÚ (zásobovanie pitnou vodou, výstavba kanalizácií a ČOV, využívanie OZE, nakladanie s odpadmi a pod.); • integrovaná koncepcia v hospodárení s odpadmi SR (minimalizácia vzniku odpadov, maximálne využívanie odpadov, zhodnocovanie a správne zneškodňovanie spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a životné prostredie); 	<ul style="list-style-type: none"> • hydroklimatické zmeny (oteplovanie, extrémny počasie, záplavy, obdobia sucha); • zanedbanie environmentálnej výchovy; • povodňové vody; • zanedbanie environmentálnych záťaží; • neriadené pôdne aj lesné hospodárstvo; • obmedzenie politiky súdržnosti a krátenie fondov EÚ z dôvodu ekonomickej alebo finančnej krízy; • zlá pandemická situácia COVID-19;

Tabuľka 21

<i>Oblasť:</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<p style="text-align: center;"><i>ĽUDSKÉ A SPOLOČENSKÉ ZDROJE</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • nárast počtu obyvateľov v regióne; • mierny nárast počtu narodených detí; • zvýšené migračné prírastky; • rozmanitá náboženská a národnostná štruktúra obyvateľov – nutnosť tolerance; • záujem obyvateľov Košíc a iných veľkých miest o bývanie na vidieku; • záujem obyvateľov o vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie; • pomerne ľahko dostupná široká a rozmanitá sieť rôznych inštitúcií, úradov a služieb v blízkych mestách; • veľký záujem obyvateľov o rozvoj obce, spolky a združenia; • širšia ponuka voľných pracovných miest v blízkych mestách a podnikoch; • využívanie aktívnych prác v obci; • sieť soc. zariadení; 	<ul style="list-style-type: none"> • pokles počtu detí a mládeže v predproduktívnom veku; • výpočtovou technikou; • slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami trhu práce; • pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi SR; • nižšia vzdelanostná úroveň nezamestnaných; • značná skupina MRK obyvateľov • nutnosť dochádzania za prácou; • málo miestnych pracovných príležitostí; • chýba komunitné centrum v obci; • chýbajú komunitní, terénni sociálni pracovníci; • nedostatočné využitie budovy KD; • chýba komunitná spolupráca, komunitný dialóg a spolupatričnosť v komunitách; • nedostatočná informovanosť a kvalifikácia obyvateľstva a chýbajúca komunitná spolupráca, komunitný dialóg a spolupatričnosť; • prehlbovanie medzigeneračnej priepasti seniori – mládež; • vytrácanie rodinnej súdržnosti a tradičných morálnych hodnôt; 	<ul style="list-style-type: none"> • možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ; • pokračujúce národné programy podporujúce zamestnanosť – aktivačné práce, absolventská prax a pod.; • koncepcie a akčné plány zamestnanosti na národnej a regionálnej úrovni; • rozvoj priemyselných parkov v blízkych mestách; • rozvoj fariem v regióne; 	<ul style="list-style-type: none"> • pokles demografického vývoja a starnutie obyvateľstva; • úbytok obyvateľstva migráciou – zvlášť kvalifikovaných mladých ľudí; • nedostatočné finančné kompenzácie presunu kompetencií zo štátu na samosprávu; • postupný zánik pracovných príležitostí pre obyvateľov s nižším vzdelaním; • pokračujúca izolácia škôl vzhľadom k vonkajšiemu prostrediu a trhu práce; • národná legislatíva bez účinných opatrení voči zneužívaniu sociálnych výhod; • prehlbovanie chudoby a sociálneho vylúčenia u neprispôsobivých občanov; • pokles výroby u dominantných zamestnávateľov v okolí; • nezáujem investorov o východ Slovenska; • zlá pandemická situácia COVID-19;

Tabuľka 22

<i>Oblasť</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<p style="text-align: center;">MATERIÁLNE A FYZICKÉ ZDROJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • blízkosť medzinárodného letiska a železničného dopravného uzla v meste Košice; • spracované a pripravované rozvojové dokumenty obce; • zvyšujúca sa atraktivita bývania na vidieku a pretrvávajúci vysoký záujem o bývanie; • široká občianska a spoločenská vybavenosť; • obec je plynofikovaná; • dostatočná energetická sieť; • dostupnosť telekomunikačných služieb; • bohaté tradície a hlboké korene kultúr. podujatí; • vysoké kultúrne povedomie obyvateľstva; • bohatá tradícia folklórnych a iných kultúrnych podujatí, súťaží a prehliadok; • vysoký záujem o šport so športovými krúžkami, súťažami; • obec má prístup na internet; 	<ul style="list-style-type: none"> • zanedbanosť, zlý technický stav a/alebo absencia regionálnych a miestnych komunikácií; • nízka kapacita intervalov autobusovej dopravy; • zastarané verejné osvetlenia a miestne rozhlasy; • nedostatok parkovacích plôch a parkovacích miest; • finančne veľmi náročná výstavba a rekonštrukcie technickej a dopravnej infraštruktúry; • chýbajúce cyklistické chodníky a trasy v regióne; • nedostatočne chránené detské ihriská; • nedostatok financií na kultúru a šport; • nedostatok a zlý technický stav športových areálov a ihrísk – chýba zázemie; • zlý technický stav a vysoká energetická náročnosť verejných budov; • nedostatočne využité priestory KD a nízka úroveň vybavenia KD; • zlý technický stav domu smútku; • nedostatočné zabezpečenie obcí proti vandalizmu; • nedostatok zariadení cestovného ruchu; • nedostatočná ponuka služieb CR; 	<ul style="list-style-type: none"> • možnosť využívať štrukturálne fondy EU; • diaľnice spájajúce západ a východ SR; • rekonštrukcia príjazdových komunikácií do obcí a ďalších napojení na hlavné cestné ťahy; • možnosť spolufinancovania kultúrnych aktivít z podnikateľských kruhov • cyklotrasy v každom smere; • rozširovanie služieb KIDS a zvýšenie kapacity intervalov autobusovej prepravy; 	<ul style="list-style-type: none"> • nízky záujem investorov o východné Slovensko; • stagnujúca výstavba diaľnic v KSK a SR; • neriešenie zlého technického stavu príjazdových komunikácií a napojení na hlavné cestné ťahy; • nedostatok financií a zanedbávanie technickej a dopravnej infraštruktúry v obci a v regióne; • nevysporiadavanie vlastníckych vzťahov; • nedostatočná finančná podpora štátu pri presune kompetencií; • nárast individuálnej automobilovej dopravy; • zlý neuspokojivý vzťah medzi životným štýlom obyvateľstva a športovaním; • nízke a stagnujúce príjmy obyvateľov; • zlá pandemická situácia COVID-19;

Tabuľka 23

Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
EKONOMICKÉ ZDROJE	<ul style="list-style-type: none"> výhodná poloha obce – v tichom a čistom prostredí vhodnom pre CR; blízkosť krajského mesta a dopravná prístupnosť; pomerne ľahká dostupnosť inštitúcií zameraných na podporu podnikania; spracované aktuálne rozvojové dokumenty; počet a štruktúra malých a stredných podnikateľov; ľahká dostupnosť obchodných reťazcov; dostatok disponibilnej pracovnej sily; existujúce podmienky pre rozvoj vidieckeho, poľovníckeho a zdravotného cestovného ruchu; bohatá história; tradičné ľudové remeslá a folklór; chovný rybník a rybník pre rekreačný rybolov; 	<ul style="list-style-type: none"> neoptimálne využívanie prírodného a historického potenciálu obce; nízke využitie miestnych výrobných kapacít; chýbajúca stratégia podpory mikro a malého podnikania; zanedbávanie starostlivosti prírodných atraktivít; nedostatočná ponuka služieb cestovného ruchu; nízka úroveň služieb cestovného ruchu; chýbajúce zariadenia cestovného ruchu; slabá medzinárodná partnerská spolupráca; odchod kvalifikovanej pracovnej sily; nedostatok pracovných príležitostí a bytov pre udržanie pracovnej sily; vysoká miera nezamestnanosti; nízka úroveň HDP/obyv. v porovnaní s priemerom Európskej únie; nízke využívanie štátnych podporných programov a EU fondov miestnymi podnikateľmi a administratívne náročné čerpanie EU fondov; nedostatočný rozvoj a podpora miestnych producentov a poskytovateľov služieb v oblasti poľnohospodárskej činnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> zmena daňového systému SR; rast priamych zahraničných investícií v regióne; možnosti využívania fondov Európskej únie; zvyšovanie kúpnej sily obyvateľstva; vytváranie priaznivejších podmienok pre podnikanie v SR; využitie historického, kultúrneho a prírodného potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu; vytváranie nových partnerstiev; dokončenie diaľnic Košice – Bratislava, Košice – Miškolc; 	<ul style="list-style-type: none"> neriešenie politiky štátu v oblasti malého a stredného podnikania; vysoká odvodová zaťaženosť a byrokracia obmedzujúca rozvoj existujúcich a zakladanie nových podnikateľských prevádzok; nárast odlevu kvalifikovanej pracovnej sily; nárast konkurencie vplyvom vstupu SR do EÚ; klesajúca ekonomická aktivita; slabá propagácia východu Slovenska; nedostatočné stimuly pre budúcich investorov zo strany vlády SR; zlá pandemická situácia COVID-19;

3.1 Identifikácia potrieb

Pre každú zo zadaných oblastí boli vybrané tie silné alebo slabé stránky, ktoré sa účastníkom pracovných stretnutí javili ako kľúčové pre budúcu identifikáciu základných problémov svojho územia a následného stanovenia prioritných rozvojových oblastí stratégie PHSR.

Prírodné zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- vysoká kvalita ovzdušia spojená so širokým zastúpením lesov, lúk, pasienkov, vodných tokov a potokov s množstvom rôznorodnej fauny i flóry (lesná zver, chránené druhy a pod.);
- zaujímavý historický potenciál územia spojený so zachovávaním miestnych tradícií, nárečovej osobitosti, tradičných prvkov v obliekaní, kulinárstve, tradovaní miestnych povestí a pamätihodností.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- hydroklimatické zmeny (oteplovanie, extrémny počasie, záplavy, obdobia sucha);
- environmentálne záťaž - problém skládok odpadov zvlášť tých nelegálnych, kontaminácia ornej pôdy z neriadenej poľnohospodárskej činnosti s prehnaným využívaním chemikálií, pesticídov a hnojív v minulosti;
- veľmi nízke využívanie obnoviteľných zdrojov energie, alternatívnych a energeticky šetrných postupov a technológií, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu.
-

Ludské a spoločenské zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- kultúrne povedomie obyvateľstva, ktoré nielen zachováva tradičnú osobitosť svojho kultúrneho i národného povedomia, ale úspešne odovzdáva tieto osobitosti aj mladým ľuďom, ktorí prejavujú záujem o kultúrne podujatia, súťaže a prehliadky, osvojujú si tradičný folklór predovšetkým spev a tanec;
- zvýšený záujem o vzdelávacie aktivity v rôznych oblastiach, inovačné technológie, výpočtová technika, celoživotné vzdelávanie, vzrastajú nároky na vybavenosť a kvalitu vzdelávania v miestnych školských, výchovných a voľnočasových zariadeniach.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- stále pretrvávajúca pomerne vysoká nezamestnanosť, ktorá ovplyvňuje kvalitu života miestnych obyvateľov, nutnosť dochádzania za prácou, málo miestnych pracovných príležitostí a z toho vyplývajúci nižší životný štandard, chudoba alebo strata pracovných návykov a sociálna vylúčenosť;

- zvýšená potreba služieb a aktivít prispôsobených pre vzrastajúci počet seniorov, sociálne zabezpečenie, vzdelávacie aktivity, prispôsobené športové a spoločenské podujatia, zabránenie vzniku medzigeneračnej priepasti seniori – mládež, podpora rodinnej súdržnosti a tradičných morálnych hodnôt;
- vysoká potreba motivácie, aktivizácie a aktivít prispôsobených moderným potrebám mladých ľudí a mládeže za účelom zvyšovania atraktivity bývania na vidieku a zamedzeniu ich odchodu do mestských oblastí nielen za prácou ale aj za kvalitnejšími službami a voľno-časovými aktivitami podľa svojich predstáv.

Materiálne a fyzické zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- dobrá dostupnosť a prepojenosť obce na širokú sieť stredných a vyšších vzdelávacích zariadení a ďalších kultúrnych, športových, sociálnych, zdravotných a spoločenských zariadení, rôznych verejných inštitúcií, medzinárodnej dopravnej prístupnosti (letisko, železnica a pod.);
- obec je pomerne dobre vybavená miestnou základnou dopravnou a technickou infraštruktúrou, obyvatelia majú prístup k pitnej vode, energetickej sieti, obec je plynofikovaná, obyvatelia môžu využívať služby telekomunikačných a mobilných operátorov, televízie, rozhlasu a internetu.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- zastaraný a nevyhovujúci technicko-energetický stav miestnych zariadení verejných služieb, nízka úroveň ich vybavenosti, ktorá nespĺňa súčasné nároky na kvalitu ich využívania čo ovplyvňuje kvalitu verejných služieb, vzdelávania a sociálnych služieb, voľnočasových, športových a kultúrnych služieb;
- chýbajúce časti a zastaraný príp. nevyhovujúci stav existujúcej dopravnej a ďalšej miestnej technickej základnej infraštruktúry (napr. chýbajúca kanalizácia a ČOV, miestne komunikácie, parkovacie miesta, cyklotrasy, internet, prvky bezpečnosti a pod.) a vysoká finančná náročnosť ich realizácie;
- problém s nevysporiadanými vlastníckymi vzťahmi, rozdrobenosť vlastníckych podielov.

Ekonomické zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu (výhodná poloha obce a jej zaujímavý prírodný, historický a kultúrny potenciál pre rozvoj miestnej rekreačnej a oddychovej turistiky, agroturistiky, záujmovej a poznávacej turistiky);
- zastúpenie miestnych obchodných prevádzok, poskytovateľov služieb, malých a stredných podnikateľov, miestnych živnostníkov a remeselníkov;
- snaha miestnej samosprávy zameraná na rozvoj priaznivého podnikateľského prostredia, skvalitňovanie infraštruktúry a služieb, príprava rozvojových dokumentov,

udržiavanie partnerských vzťahov na miestnej i regionálnej úrovni, podpora medzisektorovej a komunitnej spolupráce.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- nízky počet pracovných príležitostí vytváraných v obci a jej okolí, pracovné príležitosti pre mladých sú veľmi obmedzené a tiež aj pre osoby staršie (po 50-tke), matky s rodinnými povinnosťami a pod.;
- chýbajúca alebo nevyhovujúca infraštruktúra potrebná pre rozvoj CR, chýbajú poskytovatelia služieb CR a tiež rôznych doplnkových služieb pre turistov;
- odchod kvalifikovanej pracovnej sily a zvlášť mladých ľudí po ukončení štúdia za prácou alebo vyššími zárobkami do iných regiónov prípadne do zahraničia.

Vzhľadom k hodnoteniu vplyvov vonkajšieho prostredia boli identifikované tie príležitosti alebo ohrozenia, ktoré podľa účastníkov pracovných stretnutí môžu mať rozhodujúci vplyv na budúci rozvoj obce a jej územia.

Ako príležitosti s rozhodujúcim pozitívnym vplyvom na rozvoj územia obce boli stanovené:

- plnenie záväzkov SR voči legislatíve a normám EÚ (zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, postupné budovanie kanalizácií a ČOV, využívania OZE a pod.);
- podpora z fondov EÚ na realizáciu investičných i neinvestičných rozvojových projektov pre verejný, súkromný i neziskový sektor smerujúce k trvalo udržateľnému rozvoju;
- okres Košice – okolie vyčlenený ako rekreačno oddychové zázemie mesta Košice – predpokladaný rozvoj atraktivít a služieb rôznych foriem cestovného ruchu pre obyvateľov a návštevníkov metropoly východu;
- postupujúca výstavba diaľnic smerom na východ SR a postupný príchod významných investorov vytvárajúcich pracovné príležitosti aj bližšie k východu republiky, rozvoj priemyselných a technologicky vyspelých parkov s vyššou pridanou hodnotou;
- špecializované účelové dotačné programy EÚ (napr. zamestnávanie mladých ľudí a pod.);
- národné dotačné a kompenzačné programy v rôznych oblastiach (životné prostredie, bezpečnosť, kultúra, sociálna pomoc, zamestnanosť, vzdelávanie, šport, poľnohospodárstvo, investície a pod.);
- rozvoj zameraný na široké využívanie IKT , inovácií, kreativity, alternatívnych technológií šetrných k životnému prostrediu;
- rozvoj vidieka zameraný na skvalitňovanie infraštruktúry, služieb, vidiecky CR, agroturistiku a zvyšovanie zamestnanosti na vidieku;
- podpora štátu pri výrobe a predaji miestnych a regionálnych výrobkov, potravín a produktov s dôrazom na rozvoj zamestnanosti na vidieku.

Ako ohrozenia s významným rizikovým vplyvom na rozvoj územia obce boli stanovené:

- pretrvávajúca zaostalosť východu voči ostatným regiónom SR spojená s nezaujmom investorov o východ Slovenska, málo novovytváraných pracovných príležitostí zvlášť vo vidieckych oblastiach;
- hydroklimatické zmeny spojené s otepľovaním, extrémny počasie, záplavy, suché obdobia ovplyvňujúce poľnohospodársku prvovýrobu, vysychanie povrchových i podzemných vodných zdrojov, lesné kalamity alebo požiare a pod.;
- prehlbujúca sa chudoba a sociálna vylúčenosť marginalizovaných skupín obyvateľstva, neprispôsobivých občanov, nárast sociálnej ohrozenosti mládeže;
- nepriaznivý demografický vývoj, starnutie obyvateľstva a odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou, vzdelaním, kvalitnejšími službami do miest, iných regiónov alebo do zahraničia;
- prehlbujúca sa kríza v rámci Európskej únie – finančná, ekonomická, nekontrolované migračné vlny, obmedzovanie voľného pohybu osôb alebo tovarov, ohrozenie politiky súdržnosti príp. rozpad EÚ;
- nízka podpora štátu pre malých a stredných podnikateľov, vysoká odvodová záťažnosť a byrokracia obmedzujúca rozvoj existujúcich a zakladanie nových podnikateľských prevádzok;
- nekontrolované zásahy do prírody a životného prostredia – znečisťovanie ornej pôdy nekontrolovaným užívaním pesticídov, herbicídov, chemických hnojív a pod., neriadené hospodárenie v lesoch – rozsiahle výruby bez obnovy lesných porastov; zanedbávanie environmentálnych záťaží, skládok a pod.;
- pretrvávajúce problémy s nevysporiadanými vlastníckymi vzťahmi, rozdrobenosť vlastníckych podielov a presúvanie kompetencií štátu na samosprávy bez finančnej podpory

3.2 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Pri identifikácii kľúčových potrieb územia obce sa vychádzalo z analýzy vnútorného i vonkajšieho prostredia a zo SWOT analýzy. Výber kľúčových potrieb predstavuje najdôležitejší krok v strategickom plánovaní a zostavení samotnej stratégie PHSR. Prioritné oblasti stratégie PHSR vychádzajú z kľúčových problémov – potrieb a predstavujú tie oblasti rozvoja, v ktorých by sa mali koncentrovať plánované financie, personálne i materiálne zdroje.

Pri definovaní kľúčových problémov bola vyvinutá snaha vziať do úvahy názory všetkých cieľových skupín obyvateľstva. Miestni obyvatelia dostali príležitosť vyjadriť svoje názory formou dotazníkového prieskumu. Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu, neformálnych i pracovných stretnutí s obyvateľmi i zástupcami miestnej samosprávy, ako aj na základe SWOT analýzy (slabé stránky + ohrozenia) členovia pracovnej skupiny pomenovali kľúčové problémy obce.

- Energetická efektívnosť verejných budov je nízka.
- Environmentálne povedomie u obyvateľov i podnikateľov je nízke.

- Nelegálne skládky odpadov.
- Kontaminácia ornej pôdy chemikáliami po poľnohospodárskej činnosti v minulosti.
- Málo využívané obnoviteľné zdroje energií.
- Nedostatok pracovných príležitostí, stále vysoká nezamestnanosť.
- Nutnosť dochádzania za prácou.
- Odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou.
- Chýba osobitný prístup k potrebám mladých ľudí a mládeže.
- Ohrozenie rodinnej súdržnosti a tradičných morálnych hodnôt.
- Verejné budovy sú v zlom technickom stave.
- Vybavenie verejných zariadení nezodpovedá súčasným požiadavkám.
- Znížená kvalita poskytovaných verejných služieb.
- Dopravná a technická infraštruktúra chýba alebo je zastaraná.
- Nevysporiadané vlastnícke vzťahy k verejnej infraštruktúre.
- Chýbajú podporné nástroje pre rozvoj cestovného ruchu.
- Chýba podpora pre miestnych podnikateľov a živnostníkov.
- Pokles ekonomickej aktivity, málo novovytváraných pracovných príležitostí.
- Dlhodobá nezamestnanosť u mladých ľudí, osôb po 50-tke a žien s malými deťmi.
- Potreba motivácie k ekologickým formám hospodárenia.
- Neistota a prehlbovanie chudoby dôsledkov pandémie COVID19.

Hore uvedené kľúčové problémy územia obce spomaľujú rozvoj, znižujú konkurencieschopnosť a zároveň sú dôvodom nižšej kvality života miestnych obyvateľov.

OHROZENIA ROZVOJA OBCE:

1. Nevyhovujúci stav miestnej verejnej infraštruktúry a nedostatok prípadne nízka kvalita poskytovaných verejných služieb čo má za následok nedostatočnú kvalitu života v obci.
2. Nedostatok príležitostí pre aktívne spoločenské, kultúrne a športové vyžitie obyvateľstva.
3. Málo pracovných príležitostí v území z čoho vyplýva potreba cestovania resp. odchodu obyvateľstva za prácou.
4. Nízka úroveň informovanosti, vzdelávania obyvateľov, komunitnej spolupráce, komunitného dialógu a potreba podpory a pomoci marginalizovaným skupinám obyvateľstva.
5. Environmentálne záťaže po predchádzajúcej poľnohospodárskej činnosti, nedostatočná ochrana prírody a životného prostredia.

POTREBY ROZVOJA:

1. Efektívny a plnohodnotný hospodársky rozvoj zameraný na rozvoj a skvalitňovanie miestnej verejnej infraštruktúry, služieb, podnikateľských aktivít s dôrazom na rast zamestnanosti a rozvoj cestovného ruchu.
2. Rozvíjať a skvalitňovať miestny ľudský potenciál so zameraním na vzdelávanie miestnych obyvateľov, ochranu ich zdravia, zabezpečenia sociálnych služieb vrátane rozvoja komunitnej spolupráce a komunitného dialógu v záujme pomoci marginalizovaným skupinám pri lepšom uplatnení sa na trhu práce.
3. Chrániť prírodu v území a skvalitňovať miestne životné prostredie obyvateľov, zvyšovať energetickú efektívnosť, využívať obnoviteľné zdroje energie, zmiernovať nepriaznivé dopady zmeny klímy a efektívne hospodáriť s odpadmi.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik pri rešpektovaní princípov národnej a regionálnej politiky. Obsahom tejto kľúčovej fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie, hlavného cieľa PHSR a z toho nadviazať na určovanie priorít rozvoja.

Definovanie kľúčových strategických a špecifických cieľov vychádzajúcich z priorít je nevyhnutné k naplneniu vízie územia a zároveň k uplatneniu smart rozvoja.

Realizácia vízie smart (inteligentného/rozumného) obce Skároš sa definovala trojuholníkom 3P s centrálnou polohou kvality života a je podmienená zmenami a inováciami smerujúcimi najmä k dosiahnutiu nasledujúcich charakteristík:

✓ **Konkurencieschopná obec**

vhodné podmienky pre jej obyvateľov, investorov, podnikateľov, návštevníkov a turistov, podporujúce ich kvalitu života, efektívne vedenie a podnikanie, udržateľný trh práce, kreatívnu priateľskú atmosféru, bezpečnosť, rovnocenný prístup k vysokej kvalite služieb, k dopravným prostriedkom, vysokou kvalitou prostredia, s vhodnými priestormi zelene a inými verejnými priestormi podporujúcimi život zdravej komunity, transparentné smart spravovanie územia otvorené pre aktívnu účasť verejnosti.

✓ **Flexibilná obec**

rýchlo a efektívne reagovať na súčasné a budúce výzvy a adaptovať sa na potreby, dané vonkajšími a vnútornými impulzmi, akými sú klimatické zmeny, rozvoj globálnej ekonomiky a jej dynamické zmeny, pokračujúca globalizácia a prepájanie ekonomík a iné.

✓ **Efektívna a udržateľná obec**

obec, ktorá zodpovedne pristupuje k využívaniu všetkých dostupných zdrojov, vrátane ich rozvoja a ochrany, ako aj zabezpečuje rovnocenný prístup všetkých obyvateľov a iných subjektov na území mesta k ich využitiu, a to i prostredníctvom akceptovania princípov „smart“ špecializácie.

✓ **Obec ľuďí a pre ľuďí**

inkluzívne, otvorené, ľudské, tolerantné, kreatívne, pohostinné, podnikateľsky priateľské mesto ponúkajúce vhodné prostredie pre život a realizáciu kreatívneho a iných potenciálov každého obyvateľa pri rešpektovaní jeho špecifických schopností zúčastňovať sa a prispievať k životu komunity obce a jej ekonomike.

✓ **Inovatívna obec**

otvorená novým prístupom, riešeniam a novým formám spolupráce s kultúrou podporujúcou spoluprácu, vznik, šírenie a implementáciu inovácií.

B.3. Smart komunity

Hlavné črty tejto cieľovej kvality sú nasledovné:

- Mesto/obec, región, s rovnoprávnou spoločnosťou;
- Mesto/obec, región, ktoré efektívne využíva svoje inštitucionálne kapacity pre svojich obyvateľov a ďalšie zainteresované subjekty; znižovanie byrokracie prostredníctvom efektívnosti procesov spravovania územia a vysokej kvalifikácie zamestnancov vrátane investovania do ich rozvoja;
- Mesto/obec, región, ktoré efektívne využíva potenciál aktívneho zapojenia sa verejnosti a zainteresovaných subjektov do procesov rozhodovania a iných aktivít mestskej komunity, vrátane profesionálnej kapacity jednotlivcov a inštitúcií v meste (napr. humanitárne aktivity, vzájomná pomoc, verejná kontrola, učenie sa v komunite, atď.);
- Mesto/obec, región, podporujúce rozvoj kapacít ľudských zdrojov prostredníctvom vhodných foriem vzdelávania, rozvojom zručností, šírením informácií, zapojením do procesov rozhodovania a ďalšími spôsobmi;
- Mesto/obec, región, ktoré umožňuje obyvateľom spoluprácu pri výskume a vývoji produktov a služieb (“živé laboratórium”);
- Mesto/obec, región, ktoré podporuje kreatívne prejavy a poskytuje potrebnú infraštruktúru, ktorá umožňuje prechod medzi kreatívnymi zručnosťami a obchodom/technologiami; začleňujúce otázky kultúry do rozvoja;
- Mesto/obec, región, ktoré prijíma provokatívne nápady a povzbudzuje ľudí k pozitívnemu pohľadu na potenciál ich obce;
- Mesto/obec, región, ktoré si uvedomuje dôležitosť jeho obyvateľov, nakoľko predstavujú hlavný kapitál obce; podniká kroky k prilákaniu ľudí do mesta a ich stabilizovanie;
- Mesto/obec, región podporujúce dostupnosť a participáciu na kultúrnom živote ako základu podpory kreativity;

- Akceptácia kreativity ako základnej zložky (časť DNA) obce a jej využitie v procesoch zmien a rozvoja;
- Jasná a atraktívna značka obce, lokálnych produktov a služieb;
- Mesto/obec, región, ktoré buduje lokálny kreatívny priemysel a zhodnocuje svoju lokálnu kreatívnu históriu (Hlavný cieľ projektu Kreatívneho mesta/obce a kandidatúry UNESCO kreatívne mesto/obec)
- Mesto/obec, región zvyšujúce používanie moderných technológií na poskytovanie efektívnych služieb verejnosti;

1 Formulácia stratégie

Hlavným cieľom definovania stratégie je určenie základnej hierarchickej štruktúry pre dané programovacie obdobie a zároveň určenie typu dokumentu, ktorý vyplýva zo SWOT analýzy..

Strategickú štruktúru PHSR tvoria:

- Vízia územia
- Prioritné oblasti
- Strategické ciele
- Špecifické ciele a
- Aktivity

Pri definovaní stratégie vo všetkých typoch programových dokumentov je dôležité dbať, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a boli koherentné (neprekrývali sa).

2. Vízia územia

Vízia územia predstavuje predobraz o budúcnosti obce. Je potrebné nastaviť tak dlhodobé ako aj strednodobé smerovanie a obsahové východiská pre návrh prístupov k rozvoju. Vízia je stabilizujúcim prvkom riadenia obce a podporou pre zdieľaný náhľad spolupráce a spolupatričnosti ako aj logického včlenenia sa do územného miestneho ako aj regionálneho rozvoja.

V tvorbe a definovaní PHSR boli zohľadnené nedávne udalosti súvisiace s pandémiou COVID-19. Bol vypracovaný PLÁN OBNOVY, ktorý je spoločnou reakciou krajín EÚ na silný pokles ekonomiky v dôsledku pandémie COVID - 19. Jeho hlavným cieľom je podporiť reformy a investície, ktoré Slovensku umožnia začať opäť dobiehať životnú úroveň priemeru EÚ. Všetky kroky v Pláne obnovy sú zohľadnené v definovanom systéme strategických a špecifických cieľov PHSR obce.

V pláne obnovy bola definovaná vízia Slovenska nasledovne:

- 1) Inovátna ekonomika: Udržateľný rast životnej úrovne a kvality života zaručí Slovensku úspešná transformácia na inovatívnu ekonomiku založenú na investíciách do vedy a výskumu, zelenej a digitálnej ekonomiky. Vyžaduje si to vzdelaných, zručných a adaptabilných zamestnancov.
- 2) Moderný štát: Slovensko musí riešiť transformačný dlh vo všetkých úrovniach štátnej a verejnej správy. Iba moderný, efektívny, digitálny štát s fungujúcimi službami dokáže vytvárať vhodné podmienky a plniť potreby inovatívnej ekonomiky a modernej spoločnosti.
- 3) Zdravá krajina: Hlavným a konečným cieľom verejných politík je kvalita života ľudí. Popri ekonomickom raste, ktorý vytvára nevyhnutné materiálne podmienky a zdroje, kvalita života závisí od starostlivosti o zdravie ľudí, verejný priestor a životné prostredie.

Vízia obce Skároš

„Zabezpečiť zdravý život v zdravej komunite efektívnou verejnou správou a úspešnou transformáciou ekonomiky na inovatívnu, ktorá bude založená na investíciách do zelenej a digitálnej ekonomiky. V procese sa bude efektívne využívať potenciál miestneho prostredia a obyvateľstva s dôrazom na kvalitu vzdelávania a ochranu stavu životného prostredia zmiernením nepriaznivých dopadov zmeny klímy v súlade s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja.“

Na základe definovanej vízie územia si obec do roku 2028 stanovilo nasledovné strategické ciele:

► hospodárska prioritná oblasť: *Zlepšiť vybavenosť a celkovú atraktivitu obce prílevom nových investícií. Kreatívnymi aspektmi s dostatočným pozitívnym nábojom podnetov a motivácie obyvateľom zabezpečiť zdravý život v zdravej komunite.*

► sociálna prioritná oblasť: *Podporovať rozvoj služieb starostlivosti o zdravie miestnych obyvateľov, sociálnych služieb, komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie, vzdelávania a tým aktívne prilákať ľudí do obce.. Efektívne využívať potenciál aktívneho zapojenia verejnosti do procesov rozhodovania.*

► environmentálna prioritná oblasť: *Realizovať aktivity prosievajúce k budovaniu zelenej obce, k ochrane a zlepšovaniu stavu životného prostredia, k uchovaniu prírodného dedičstva, k zmierneniu nepriaznivých dopadov zmeny klímy a efektívnemu systému odpadového hospodárstva. V procese sa zamerat' prístup cirkulárnej ekonomiky.*

3. Definovanie systému strategických a špecifických cieľov obce

Tabuľka 24

Hospodárska prioritná oblasť

Špecifický cieľ		Aktivity	
H.1	Rozvoj stavu dopravnej infraštruktúry – dynamickej a statickej –	H.1.1 H.1.2 H.1.3 H.1.4 H.1.5	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií Výstavba chodníkov a parkovísk Rekonštrukcia mostných objektov v obci Výstavba autobusovej zástavky Výstavba cyklochodníkov
H.2	Rozvoj občianskej infraštruktúry a športu	H.2.1 H.2.2 H.2.3 H.2.4 H.2.5 H.2.6 H.2.7 H.2.8 H.2.9 H.2.10 H.2.11	Rekonštrukcia a modernizácia budovy obecného úradu a kultúrneho domu Rekonštrukcia Domu nádeje Rekonštrukcia cintorína Rekonštrukcia miestneho rozhlasu Vybudovanie kamerového systému Rekonštrukcia verejného osvetlenia Výstavba hasičskej zbrojnice Výstavba nájomných bytov Výstavba multifunkčného športového domu Rekonštrukcia budovy materskej školy Rekonštrukcia budovy základnej školy
H.3	Efektívne poľnohospodárstvo		
H.4	Kultúra a rozvoj turizmu	H.4.1 H.4.2 H.4.3 H.4.4	Rekonštrukcia amfiteátra Rekonštrukcia prírodného múzea zbraní Rekonštrukcia pamätníka oslobodenia Výstavba vyhliadkovej veže
H.5	Trvalo udržateľný rozvoj		
H.6	Ekonomický rozvoj obce s efektívnym podnikaním	H.6.1 H.6.2	Výstavba penziónu Výstavba nízkokapacitného ubytovacieho zariadenia
H.7	Zdravotníctvo		
H.8	Skvalitnenie fungovania samosprávy a obecného úradu		
H.9	Vypracovanie dokumentov	H.9.1	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizácie
Sociálna prioritná oblasť			
Špecifický cieľ		Aktivity	
S.1	Aktivizácia obyvateľstva	S.1.1 S.1.2 S.1.3	

S.2	Súdržnosť a lokálpatriotizmus	S.2.1 S.2.2	Rozvoj spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni Rozvoj cezhraničnej spolupráce
S.3	Znižovanie nezamestnanosti a podpora sociálnych služieb	S.3.1 S.3.2	Udržiavanie pracovných návykov a poradenstva a pomoc pri hľadaní si zamestnania Spolupráca s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny pri aktivitách podporujúcich znižovanie nezamestnanosti, rovnosť príležitostí a začleňovanie znevýhodnených skupín do pracovného procesu.
S.4	Integrácia komunit v sociálnom vylúčení		
S.5	Podpora národnostných menšín		
S.6	Podpora nájomného bývania		
S.7	Kvalita zdravotníckych služieb	S.7.1 S.7.2	Zriadenie Domova dôchodcov Zriadenie Denného stacionára
Environmentálna prioritná oblasť			
Špecifický cieľ		Aktivity	
E.1	Obnova a ochrana krajiny, prírody, obecných parkov a zelene	E.1.1 E.1.2	Výsadba alejí a vetrolamov Výsadba verejnej zelene
E.2	Adaptácia mesta na klimatické zmeny	E.2.1 E.2.2 E.2.3	Inštalácia slnečných korektorov na obecných budovách Budovanie vodozadržných prvkov mimo zastavaného územia Vertikálna veterná turbína
E.3	Nakladanie s odpadom	E.3.1 E.3.2	Vybudovanie obecnej kanalizácie Dostavba čističky odpadových vôd

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť PHSR obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce Skároš, t.j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej prioritnej oblasti až na úroveň aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

Prioritné oblasti PHSR pozostávajú z hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti. Každá z oblastí je členená na strategické ciele, ktoré sú napĺňané podrobnejšími špecifickými cieľmi. Na základe analýzy súčasného stavu základnej infraštruktúry v obci sa dajú definovať nedostatky, ktoré zle vplývajú na možný rozvoj a ktoré treba odstrániť. Odstránenie nedostatkov patrí k najdôležitejším faktorom pre zvýšenie kvality života v obci. Rozvoj a skvalitnenie prioritných oblastí PHSR vďaka špecificky nastaveným aktivitám ako výrazne napomôže naštartovať a rozbehnúť budúci rozvoj. Využitím rôznych aspektov územia doplnením pozitívnych podnetov a motivácie obyvateľom sa zabezpečí zdravý život v zdravej komunite.

Po zohľadnení kľúčových potrieb obyvateľov obce a rôznych možností (vrátane finančných) boli stanovené nasledovné kľúčové aktivity, ktoré sa bude obec snažiť vo forme projektov v najbližších rokoch, zvlášť do roku 2029, zrealizovať a tak dosahovať postupne vhodné podmienky pre konkurencieschopnú, flexibilnú a inovatívnu obec, ktorá realizuje smart prístup.

Jednotlivé aktivity predstavujú konkrétne projekty, ktoré mesto plánuje realizovať v najbližšom období. Popis jednotlivých aktivít, ich charakteristika aj harmonogram realizácie je súčasťou akčného plánu PHSR, ktorý sa bude pravidelne prehodnocovať a aktualizovať. Ďalšie nové aktivity budú postupne dopisované po ich odsúhlasení obecným zastupiteľstvom. Zapracované budú v čase pravidelnej aktualizácie akčného plánu PHSR.

1. Aktivity naplňajúce dosiahnutie strategického cieľa:

Skároš je obec, ktorá je otvorená novým technológiám, ktoré by pomohli priblížiť sa k SMART pomenovaniu. Aktivity smerujú k SMART prístupu.

1.1 Prehľad projektových zámerov

Tabuľka 26 Projektové zámery

P. č.	Typ zámeru	Názov projektu	Špecifický cieľ	Ukazovateľ výstupov	Termín realizácie	Predpokl. náklady (tis.€)	Partneri
1.	Investičný	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií			2024	150 000	áno/ nie
2.	Investičný	Rekonštrukcia a modernizácia budovy obecného úradu a kultúrneho domu			2024	600 000	áno/ nie
3.	Investičný	Rekonštrukcia budovy materskej školy			2023	20 000	áno/ nie
4.	Investičný	Výstavba hasičskej zbrojnice			2023	30 000	áno/ nie
5.	Neninvestičný	Podujatia obce			2023-2029	100 000	áno/ nie

Tabuľka 27 Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí

Typ	Názov ukazovateľa	Zdroj	Merná jednot.	Rok 2021	Rok 2028
PRIORITNÁ OBLASŤ H – hospodárska					
Dopady					
Výsledky					
Výsledky					

Výsledok					
Výsledok					
Výsledok					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledok					
Výsledky					
PRIORITNÁ OBLASŤ S - sociálna					
Dopady					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
PRIORITNÁ OBLASŤ E - environmentálna					
Dopady					
Výsledky					

Výsledky					
Výsledky					

FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť PHSR obce Skároš obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých prioritných oblastí aktivít v špecifických cieľoch vrátane inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie a plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta.

Eurofondy na roky 2021 – 2027 sa členia na 5 nasledovných cieľov politiky súdržnosti a SR bude čerpať z vyčlenenej alokácie 12,6 mld. EUR na oblasti ako:

- v rámci cieľa 1 „Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa“: na rozvoj vedy, výskumu, budovanie inteligentných miest a regiónov, digitálne riešenia pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy, rozvoj malého a stredného podnikania, rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie a zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti;
- v rámci cieľa 2 „Zeleňšia, nízkouhlíková Európa“: na zlepšenie energetickej efektívnosti, OZE, dostupnosť pitnej vody a dobudovanie kanalizácie, zlepšenie odpadového hospodárstva, podporu mestskej mobility vr. cyklo dopravy, ochranu prírody;
- v rámci cieľa 3 „Prepojenejšia Európa“: na dobudovanie diaľnic a rýchlostných ciest, modernizáciu železníc, vodnej infraštruktúry a zlepšenie regionálnej dostupnosti;
- v rámci cieľa 4 „Sociálnejšia Európa“: na podporu vzdelávania, zdravotníctva, trhu práce, sociálnych služieb;
- v rámci cieľa 5 „Európa bližšie k občanom“: na podporu udržateľného cestovného ruchu, regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, zveľadenie kultúrneho dedičstva.

Finančné alokácie na nové programové obdobie nie sú zatiaľ pridelené a preto finančná časť je len predbežná a bude dopracovaná po zverejnení pridelených zdrojov.

1. Rozpočet obce

Rozpočet je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet je otvorený dokument, ktorý v priebehu roku možno na základe vývoja tvorby verejných zdrojov zákonným spôsobom aktualizovať.

1.1 Zadlženosť obce

Účel úveru	Suma v €	Zostatok k 30.6.2022 v €	Zostatok k 30.6.2023 v €	Termín Splatenia úveru
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	49400,13	24400	12 400,52	06/2024
Rekonštrukcia MŠ	15853,10	12 000	6313,10	07/2024

1.3 Prebiehajúce projekty financované z EÚ zdrojov

Tabuľka 29 Aktuálne projekty

Prebiehajúce projekty financované z rozpočtu obce			
P.č.	Názov projektu	Dátum vyhotovenia projektu	Rozpočet (v€)
1	Dobudovanie základnej technickej infraštruktúry prostredníctvom realizácie výstavby a rekonštrukcie pozemných komunikácií v obci Skároš	2022	201 628,31

Zdroj: obecné záznamy

2. Finančný plán

Finančný plán mesta obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít vrátane inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie a plnenia programu rozvoja.

Sumarizácia je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej platnosti schváleného PHSR.

Tabuľka 30 Indikatívny rozpočet obce

Prioritné oblasti	Rok							
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Spolu
H. Hospodárska								
S. Sociálna								
E. Environmentálna								

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

Tabuľka 31 Prehľad projektových zámerov

€										
Číslo opatrenia	Kód a názov projektu	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ - výsledku, dopadu	Termín realizácie projektu	RN Spolu	Verejný zdroj celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje
							Národné celkom	EÚ (EŠIF) celkom		
						a=b+c+d	c	d	e	f
H. Hospodárska prioritná oblasť										
H.1										
H.2										
H.3										
H.4										
H.5										
H.6										
H.7										
H.8										
S. Sociálna prioritná oblasť										
S.1										
S.2										
S.3										
S.4										
S.5										
S.6										
S.7										
E. Environmentálna prioritná oblasť										
E.1										
E.2										
E.3										
E.4										

E.5										
Celkom										

REALIZAČNÁ ČASŤ

1. Monitorovanie

Systém monitorovania a hodnotenia PHSR je rozpracovaný do jednotlivých aktivít a podrobne popísaný v časti „Plán hodnotení PHSR do roku 2028“. Pozostávať bude z nasledovných krokov:

- priebežný zber, spracovanie a vyhodnotenie prípadných pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
- zber údajov, vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR na rok 2022 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie do rozpočtu mesta na nasledujúce roky.
- aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR v prípade ak bol vypracovaný návrh na ich aktualizáciu spracovanie monitorovacej správy za predchádzajúci rok v súlade s predpísaným formulárom a aktuálne platnou metodikou pre spracovanie PHSR;
- iná tematická potreba identifikovaná ako problémová s okamžitou nutnosťou vykonania príslušných zmien v stratégii (napr. plán hodnotenia a monitorovania, prílohy PHSR a pod.).
- spracovanie a kompletizácia správy o plnení PHSR, ktorú má samospráva povinne zaslať každý rok do 31. mája na príslušný samosprávny kraj.

Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Monitorovacia správa o hodnotení PHSR mesta a Záverečná správa, ktorú je potrebné zasielať na VÚC.

Tabuľka 32 Plán hodnotení

Plán hodnotení PHSR do roku 2028		
Forma hodnotenia	Termín hodnotenia	Dôvod hodnotenia
Mimoriadne hodnotenie	Po zverejnení údajov zo Sčítania	Aktualizácia analytickej časti PHSR.

	obyvateľov 2021	
	Po určení finančných alokácií na nové programové obdobie	Doplnenie Finančnej a Strategickej časti PHSR.
Operatívne hodnotenie	do decembra 2023-2029	Spracovanie a vyhodnotenie prípadných pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
	do 15. decembra 2023-2029	Vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR na rok 2022 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie do rozpočtu mesta na nasledujúce roky. V roku 2021 iba v prípade nevyhnutnosti.
Tematické hodnotenie	do konca roka 2024, 2026, 2029	Aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR v prípade ak bol vypracovaný návrh na ich aktualizáciu.
		Iná tematická potreba identifikovaná ako problémová s okamžitou nutnosťou vykonania príslušných zmien v stratégii (napr. plán hodnotenia a monitorovania, prílohy PHSR a pod.).
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2029	Prehodnotenie potreby alebo nutnosti hodnotenia strategickej časti PHSR (napr. v prípade zásadných zmien legislatívy, spoločenskej potreby, neplnenia nastavených ukazovateľov alebo cieľov stratégie a pod.).
Mimoriadne hodnotenie	K stanovenému termínu	Na základe rozhodnutia primátora, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu a pod.
	K termínu aktualizácie PHSR alebo spracovania nového PHSR	Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti v prípade celkovej aktualizácie PHSR alebo začatia príprav pre vypracovanie nového PHSR pre nové programovacie obdobie.

Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	Na konci programovacieho obdobia	Na základe rozhodnutia primátora, kontrolného orgánu mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu
---	----------------------------------	---

2. Komunikačný plán

Mesto bude informovať o realizácii PHSR prostredníctvom verejných zasadnutí obecného zastupiteľstva, ako aj prostredníctvom vlastnej web stránky, kde sa budú v prípade potreby publikovať schválené aktualizácie a monitorovacie správy PHSR (schválené zastupiteľstvom). Verejnosť má možnosť PHSR a správu o jeho hodnotení pripomienkovať priamo na zhromaždení alebo písomnou formou.

Tabuľka 33 Komunikačný plán

Obdobie	Cieľová skupina	Téma	Nevyhnutné údaje k výstupu	Výstup
December 2023	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom mesta a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2024	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom mesta a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce

December 2025	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom mesta a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2026	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom mesta a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2027	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom mesta a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2028	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom mesta a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2029	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom mesta a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce

ZÁVER

PHSR obce Skároš je spracovaný na obdobie 6 rokov, teda na obdobie 2023 – 2029. Dokument je spracovaný v súlade s novelizáciou zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2015. Pri spracovaní dokumentu bola zohľadnená odporúčaná Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, spracovaná Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, z januára 2020.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce spolu s Územným plánom vytvárajú základ pre všestranný a udržateľný rozvoj obce v najbližšom období. Vychádza z konkrétnych podmienok riešeného územia a aktuálnych potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov a rôznych záujmových skupín pôsobiacich v meste a okolí.

Schválenie PHSR v súlade s legislatívou je posledným krokom jeho prípravy, ale prvým krokom jeho realizácie v nasledujúcom období. Nastavenie monitorovania PHSR je kľúčovým bodom k jeho efektívnej implementácii.

PRÍHOHY

1. Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Základný riadiaci tím

Funkcia v riadiacom tíme	Meno člena základného tímu	Funkcia v pracovnom zaradení
garant PHSR	JUDr. Ľubomír Vranka	Starosta obce
člen	Mgr. Monika Hudáková	Odborný referent
člen	Elena Kötelesova	Samostatný referent
člen	Mgr. Zdenka Hudáková	Centrum regionálneho rozvoja Košického kraja, n.o.
člen	Ing. Miloš Mihok	Centrum regionálneho rozvoja Košického kraja, n.o.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0;

Pracovná skupina č. 1 – hospodárska

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	JUDr. Ľubomír Vranka	Starosta obce
koordinátor		Odborný referent
metodik	Elena Kötelesova	Samostatný referent

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0;

Pracovná skupina č. 2 – sociálna

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	Mgr. Monika Hudáková	Odborný referent
koordinátor	Eva Vraninská	Odborný referent
metodik	Elena Kötelesova	Samostatný referent

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0;

Pracovná skupina č. 3 – environmentálna

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	Iveta Jesenská	Odborný referent
koordinátor	Eva Vraninská	Odborný referent
metodik	Elena Kötelesova	Samostatný referent

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0;

2. Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Použitá literatúra:

1. Metodika na vypracovanie PHSR 2020
2. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.
3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Skároš do roku 2022
4. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, SODB21
5. Územný plán
6. Plán obnovy (<https://www.planobnovy.sk/>)
7. Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0
8. Stratégia rozvoja vidieka v podmienkach KSK

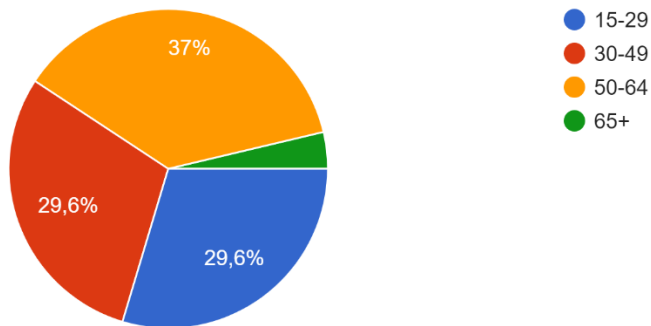
Zdroje informácií:

1. Obec Skároš (<https://www.skaros.sk/>)
2. Štatistický úrad SR (www.statistics.sk)
3. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR
4. Rozpočet obce

4. Dotazníkový prieskum

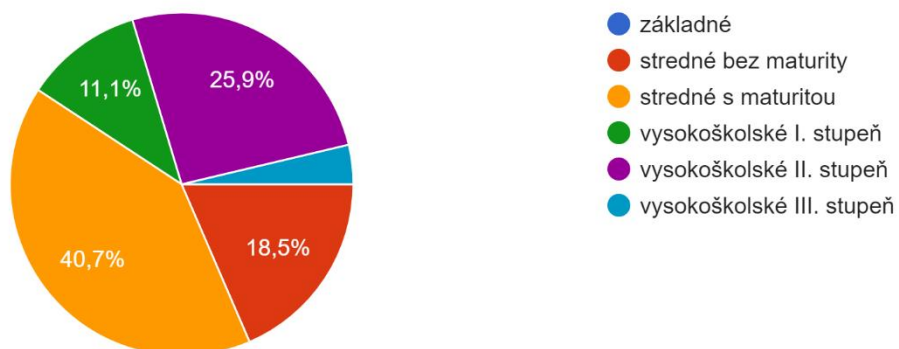
Dotazníkového prieskumu v obci Skároš sa zúčastnili obyvatelia bývajúci v obci, 63% respondentov tvorili ženy a 37 % muži, občania rôzneho veku, vzdelania a ekonomickej aktivity. Bližšie výsledky dotazníkového prieskumu sú graficky zobrazené v nasledovných grafoch.

Vek

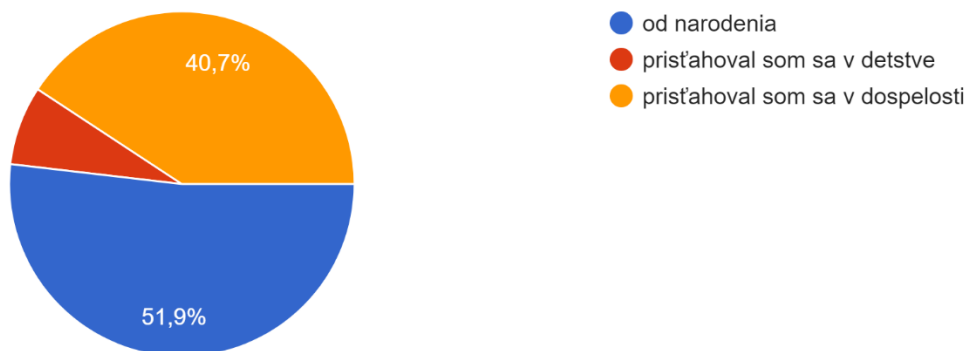

Vek

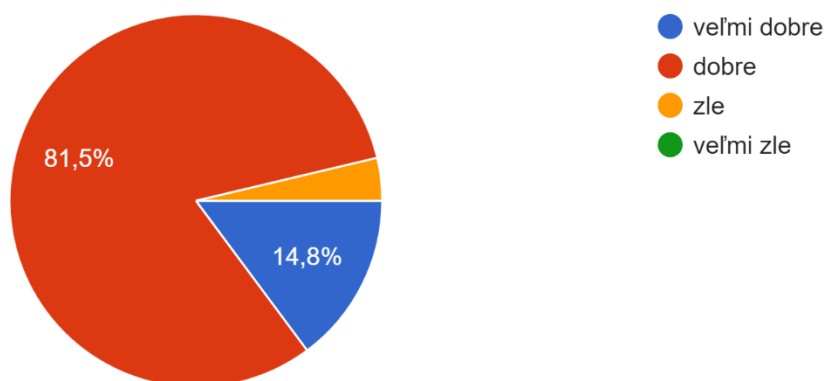
Vzdelanie

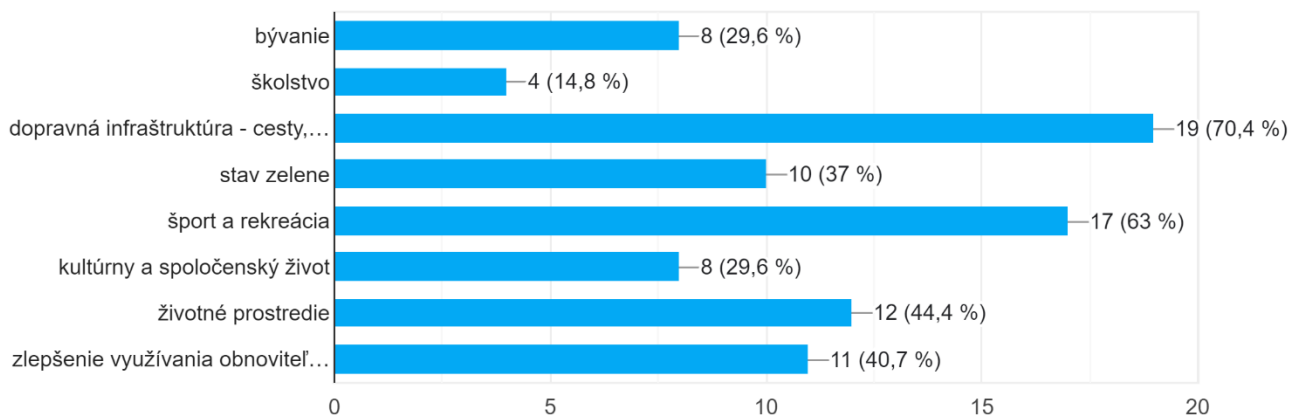
Ako dlho žijete v obci

Ako sa Vám žije v obci (1 veľmi dobre)

Ktoré oblasti by sa mali vo Vašej obci zlepšiť?

A) bývanie

B) školstvo

C) dobudovanie, rekonštrukcia technickej infraštruktúry

D) verejná doprava

E) stav zelene a starostlivosť o verejné priestranstvá

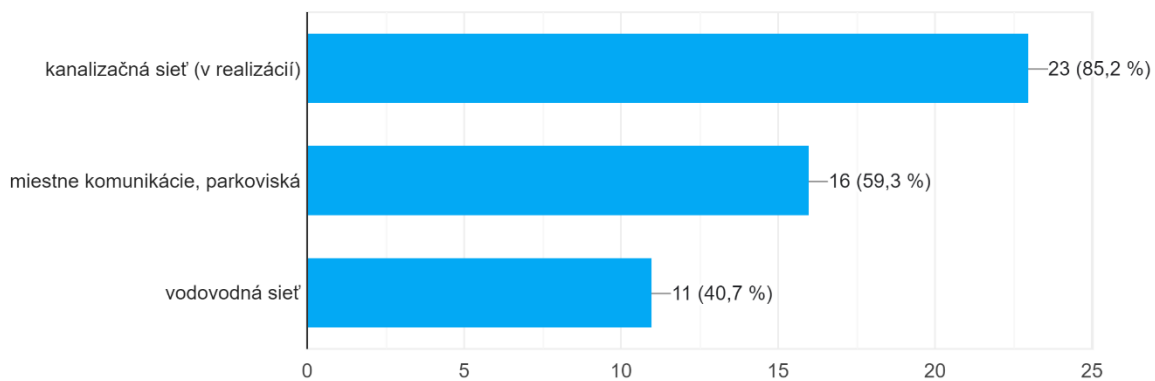
F) šport a rekreácia

G) kultúrny a spoločenský život

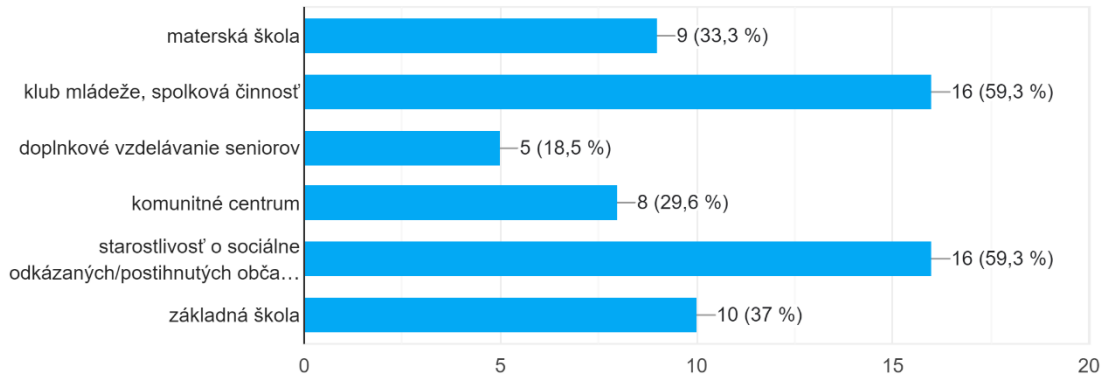
H) životné prostredie

I) zlepšenie využívania obnoviteľných zdrojov energií

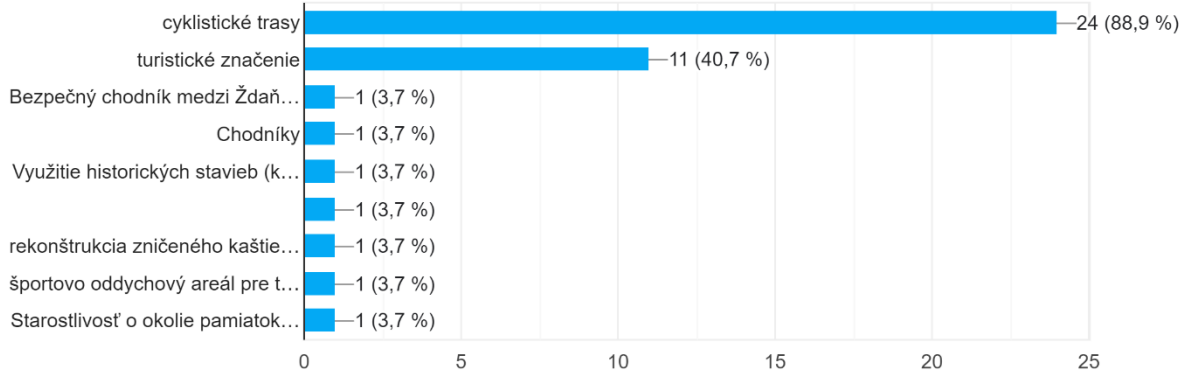
Technická infraštruktúra

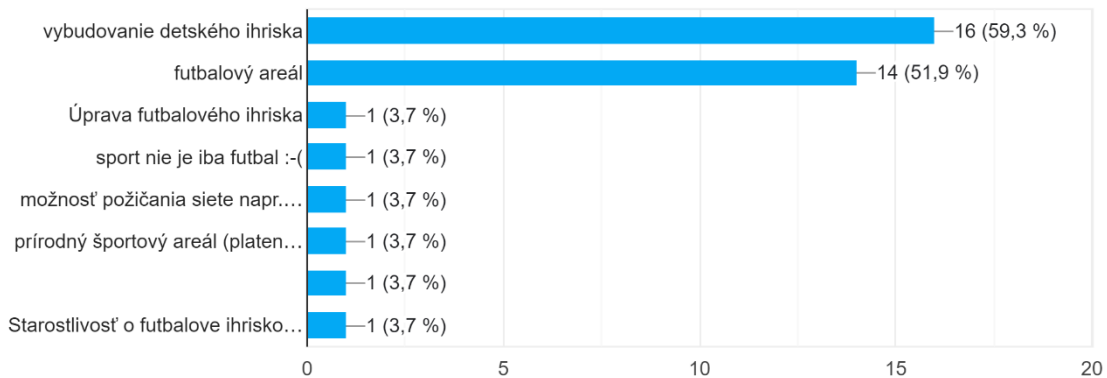
Sociálne služby

Cestovný ruch

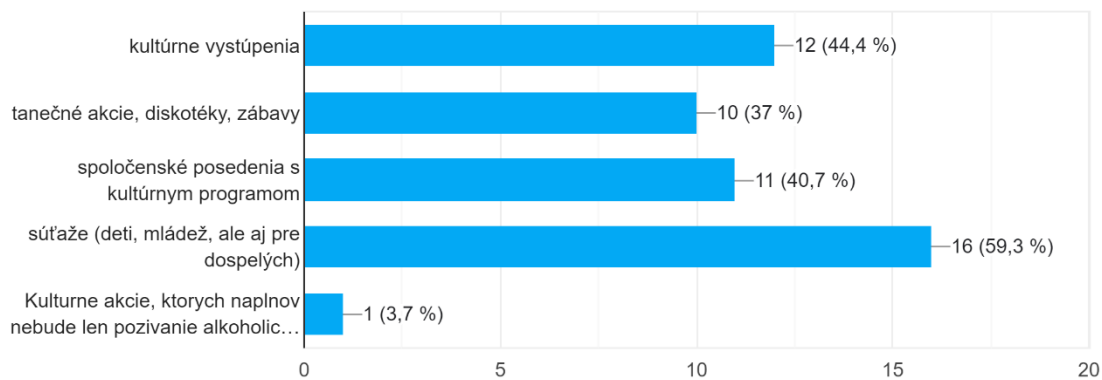

Športové aktivity

Kultúra

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Skároš 2023-2029

Všetky práva, predovšetkým autorské právo tohto dokumentu sú chránené autorským zákonom. Všetky práva sú vyhradené, najmä právo na kopírovanie, distribúciu a preklad. Žiadna časť nesmie byť akoukoľvek formou (tlačou, fotokópiou, elektronickým alebo iným spôsobom) bez predchádzajúceho písomného súhlasu organizácie Centrum regionálneho rozvoja Košického kraja, n. o. reprodukována alebo s použitím elektronického off-line systémov ukladaná do pamäti, spracovávaná či šírená.

Pod'akovanie

Starostovi obce Skároš za aktívnu spoluprácu, vynaložené úsilie pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a za podnetné informácie, ktoré výrazne prispeli k spracovaniu .

Všetkým pracovným skupinám a poslancom za mimoriadny čas venovaný riešeniu problematiky spojenej so spracovávaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Skároš.

Obec touto cestou ďakuje aj rôznym inštitúciám (ŠÚSR, ÚPSVaR a iné), ktoré svojimi údajmi pomohli vyplniť časti PHSR.